

Vinařský věstník

9

2024

Obsah:

Z domova	2
Ze zahraničí	6
Regulace trhu	19

jihomoravský kraj

Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR
Produkováno s podporou Vinařského fondu ČR.

Z domova

ČTK: Zemědělci chtějí po vyhodnocení záplavových škod řešit možnosti kompenzací

24. 9. 2024 – ČTK – Zemědělci chtějí řešit možnosti kompenzací po záplavách po přesném vyčíslení škod. Například Zemědělský svaz ČR souhlasí s rozhodnutím ministra zemědělství Marka Výborného (KDU-ČSL), že zatím nebude žádat o pomoc z krizové rezervy EU pro zemědělce, předseda svazu Martin Pýcha ale doufá, že až budou k dispozici přesná data o rozsahu škod, možnosti využití krizové rezervy s ministrem proberou. Prezident Agrární komory ČR Jan Doležal na dotaz ČTK uvedl, že zemědělci hlásí škody od desítek tisíc korun po miliony korun a nabízelo by se využít část peněz, které má ČR získat na odstranění škod po záplavách. Nyní je podle Doležala nicméně důležité zajištění chodu zasažených podniků. Obě organizace ocenily odklad kontrol ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

„Rozumíme současnému postoji pana ministra, že v tuto chvíli není nutné čerpat prostředky z krizové rezervy EU. Klíčové je, že přesné odhady škod zatím neexistují,“ řekl Pýcha. Podle Doležala škody půjde vyčíslit po opadnutí vody, nicméně předpokládá, že nebudou malé. „Podle prvních odhadů od našich členů se škody v individuálních případech pohybují od desítek tisíc korun až po jednotky milionů korun,“ uvedl.

Výborný v pondělí na jednání unijních ministrů zemědělství v Bruselu oznámil, že Česko zatím Brusel o pomoc žádat nebude, situace podle něj půjde zvládnout rozvolněním pravidel kontrol a sankcí, což podle organizací zemědělcům v současné situaci velmi pomůže. „V některých případech to však nemusí na záchranu podniku stačit. Věříme, že ministerstvo zemědělství na tyto případy bude pamatovat,“ upozornil Doležal. Pýcha doufá, že po zpřesnění škod ministr otevře diskuzi o adekvátních kom-

penzačních opatřeních, včetně možnosti využití krizové rezervy EU.

Státy střední Evropy zasažené povodněmi budou moci využít deseti miliard eur z unijního fondu soudržnosti, na Česko by podle dřívějšího vyjádření premiéra Petra Fialy (ODS) měly připadnout dvě miliardy eur (asi 50 miliard korun). Podle Doležala by se nabízelo část peněz využít v zemědělském sektoru. „Vzhledem k tomu, že v zemědělství existuje program na kompenzace dopadů klimatických změn, který by měly mít možnost využít podniky s propadem tržeb zaviněným povodněmi vyšším než 30 procent,“ uvedl.

Podle Pýchy bude škody monitorovat zemědělský fond. „Mimo jiné bude sledovat zaplavené oblasti pomocí satelitních snímků. Zároveň SZIF nabídne možnost nahlášení škod prostřednictvím aplikace, kterou provozuje,“ sdělil Pýcha.

V rostlinné výrobě záplavy nejvíce poničily pole s bramborami, kukuřicí, cukrovou řepu a také vinohrady. „V živočišné výrobě voda místy zaplavila stáje a bylo nezbytné řešit transport zvířat či přinejmenším záložní zdroje energie. Dále byly poničeny budovy, zemědělská technika, technologie či uskladněná úroda,“ doplnil Doležal.

Hladiny řek vzednuté po nedávných povodních nadále klesají. Některý z povodňových stupňů platil dnes dopoledne na šesti místech v Česku, v pondělí dopoledne jich bylo 11.

ČTK, 24. 9. 2024

Zemědělci poškození povodněmi budou muset chodit na úřad, škody stačí vyplnit v aplikaci. SZIF zahájí monitoring zemědělských ztrát

26. 9. 2024 – Tisková zpráva – Platební agentura Ministerstva zemědělství, Státní zemědělský intervenční fond (SZIF),

připravuje aplikaci, přes níž budou moci zemědělci nahlásit škody, které jim způsobila nedávná povodeň. Na základě monitoringu bude možné sečíst celkové ztráty. V nejvíce zasažených oblastech SZIF zároveň posunul kontroly plnění podmínek pro udělení dotací.

Státní zemědělský intervenční fond a jeho regionální pracoviště připravují systémový monitoring škod způsobených povodněmi zemědělským podnikům. Dotčení zemědělci tak budou moci předat na SZIF informaci o škodách na plodinách, sadech, vinicích, zvířatech, včelstvech, krmivech, nemovitostech, mechanizaci, strojích atd. pomocí aplikace. Podobný způsob už SZIF využil pro hlášení škod po letošních jarních mrazech.

„Monitoring je důležitý, díky aplikaci bude možné lépe odhadnout výši celkových škod, naplánovat místní šetření a předejít případným komplikacím při kompenzaci ztrát. V nejvíce zasažených oblastech, kde je technicky nemožné škody nahlásit, protože žadatelé například přišli o počítače a další potřebnou techniku, pomohou zemědělcům pracovníci oblastních pracovišť SZIF a dle domluvy podnik osobně navštíví,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL).

O spuštění aplikace, stejně jako o termínu pro vyplnění údajů, budou podniky informovány prostřednictvím zpravodajství na webu SZIF a Portálu farmáře. V nejpostiženějších oblastech kontaktují pracovníci SZIF zemědělce i individuálně.

„Zemědělským podnikům způsobily povodně rozsáhlé škody, například na Jesenicku. Někde proto z objektivních důvodů nemohou aktuálně plnit podmínky pro udělování dotací. Jde například o provádění druhé seče, včasné hlášení zvířat, zničené porosty meziplodin či biopásy apod., SZIF na situaci zareagoval a u dotčených žadatelů dočasně pozastavil kontroly na místě. V takovýchto citlivých případech SZIF po dohodě se zemědělci odloží kontrolu na dobu, kdy ▶

ji bude možno provést,“ doplnil generální ředitel SZIF Petr Dlouhý.

Zároveň jsou pracovníci SZIF připraveni spolupracovat se zemědělci při podávání Ohlášení vyšší moci. Podle předpokladu zemědělci nebudou muset dokládat důkaz o povodni a SZIF si zajistí informace sám ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství. I přesto doporučujeme zemědělcům pořízení fotografie škod prostřednictvím aplikace SZIF na geotagované fotky (GTFoto). Pořízená fotografie má garantovanou pozici a čas, a může být tak použita i v jiných případech.

Kontroly u projektových opatření, jako je rekonstrukce nebo stavba hospodářské budovy či nákup zemědělských technologií a strojů s pomocí dotací, budou průběžně pokračovat tak, aby byla vyplacena podpora v nejkratším možném čase. Pokud žadatel termín z důvodu současné mimořádné situace nevyhovuje, lze si dohodnout jeho posunutí. V případě zničeného či vážně poškozeného předmětu dotace doporučujeme pořídit fotodokumentaci. Lze využít jak aplikaci GT foto, tak běžnou fotku například z mobilního telefonu.

Pokud má zemědělec doplňující dotazy, může se obrátit na regionální pracoviště OPŽL nebo na infolinku SZIF +420 222 871 871, info@szif.cz.

Vojtěch Bílý, tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství

**MGR. EVA ČEŠPIVA, TISKOVÁ MLUVČÍ SZIF,
PRESS@SZIF.CZ**

Myslivecký zákon povede k přemnožení zvěře, což zvýší škody zemědělcům

Tisková zpráva 2. 9. 2024 - Novela mysliveckého zákona, kterou mají v září projednat poslanci, vzbuzuje u zemědělců oprávněné obavy. Hrozí, že zákon rozvrátí dosavadní fungování mysliveckých spolků a sníží již tak klesající počet myslivců v Česku. Tím pádem nebude, kdo by lovil přemnoženou zvěř, která způsobuje zemědělcům každoročně škody na polích ve výši stovek milionů korun. Agrární komora České republiky před tím opakovaně varovala, ale Ministerstvo zemědělství jakožto autor novely její připomínky nevyslyšelo. Největší zemědělská organizace v Česku proto vyzývá k pokračování diskuze s cílem, aby zákon naopak podpořil její členy z řad zemědělců, myslivců i lesníků v jejich další práci.

„Myslivecký zákon jednoznačně potřebuje aktualizovat, ale vládní novelizaci považujeme v současné situaci za riskantní. Navrhované změny by vedly k narušení činnosti mnoha mysliveckých sdružení, a především by nepříspěly k řešení hlavního problému, kterým je přemnožená zvěř a s tím související škody na polních plodinách. Podle mnoha odborníků, a především samotných aktivních myslivců hrozí, že novela bude mít opačný efekt a problémy s přemnoženou zvěří se ve finále zhorší. Proti tomu se jako zemědělci musíme postavit, protože myslivecký zákon v závěru dopadne i na naši práci a naše živobytí. Apelujeme proto na zákonodárce, aby zohlednili připomínky Agrární komory ČR i dalších profesních organizací, kterých se tato problematika týká. Takové věci nejde dělat takzvané od stolu a bez kontaktu s lidmi z praxe,“ říká prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Agrární komora ČR dále nesouhlasí se snížením výměry honitby na 250 hektarů. Považuje je za nevhodné především proto, že černá zvěř, která způsobuje největší škody na zemědělské půdě, se pohybuje na ploše daleko větší než 250 hektarů a pro zemědělce bude velmi složité dohledat viníka. Jako problematiku se v praxi může ukázat také systém pokut za nedodržení minimálního počtu ulovených kusů zvěře, které by měl myslivcům nově určovat stát. V neposlední řadě dojde ke zvýšení administrativní zátěže pro myslivecká sdružení i zemědělce, kterou Ministerstvo zemědělství naopak slíbilo snížit.

„Shodli jsme se, že zákon o myslivosti je nezbytné novelizovat. Nicméně problému je třeba řešit komplexně, nikoliv ideologicky. Jako členové Myslivecké komise Agrární komory ČR jsme se aktivně podíleli na přípravě podoby zákona v pracovní skupině Ministerstva zemědělství. Většina našich zásadních připomínek nebyla ze strany ministerstva akceptována jak v pracovní skupině, tak v meziresortním připomínkovém řízení. Pokud bude novela zákona přijata v předložené podobě, nedá se předpokládat dosažení stanoveného cíle. Tím je snížení stavů zvěře a s tím souvisejících škod na lesních a zemědělských kulturách. Předložený návrh zákona bude mít rovněž významný dopad na podstatnou část honitěb a mysliveckých spolků. S jistotou se dá předpokládat pokles aktivních myslivců ve venkovských regionech. Předložený materiál přinese pouze prohloubení současných problémů spojených s výkonem

práva myslivosti v honitbách v Česku,“ sděluje předseda Myslivecké komise Agrární komory České republiky Jiří Milek.

Počet myslivců v Česku se každým rokem snižuje již nyní. Podle posledních dat Českého statistického úřadu klesl počet osob trvale vykonávajících v honitbě právo myslivosti v roce 2023 na 88 337, což je o téměř čtyři tisíce méně než před deseti lety. Myslivci pomáhají zemědělcům i lesníkům řešit problémy s přemnoženou zvěří, což je v posledních letech stále větší problém na polích i v lesích. Co se týká škod, zemědělci i lesníci mají enormní snahu se s uživateli honebních pozemků dohadovat na konkrétní výši. Nicméně existují výjimky, kdy k dohodě nedochází, což může být rovněž tématem do další diskuze. K řešení by mohl přispět jednoduchý manuál, který by sloužil k výpočtu výše škody a byl by k dispozici uživatelům zemědělských a lesnických pozemků. Je možné se inspirovat například v Polsku, kde fungují soudní experti školení v této problematice a škody se zemědělcům vyplácejí z členských příspěvků mysliveckých sdružení a z pojistky, kterou tato sdružení musí povinně mít.

Novelu zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti projednala vláda letos v červnu a nyní míří do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, kde je zařazena na program schůzce 10. září. Kromě Agrární komory ČR se proti novele postavila také Českomoravská myslivecká jednota a spustila petici, kterou již podepsaly desítky tisíc lidí.

**AGRÁRNÍ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY,
TISKOVÁ MLUVČÍ BARBORA PÁNKOVÁ
TISKOVE@AKCR.CZ, PANKOVA@AKCR.CZ**

MZe: 8 důvodů, proč potřebujeme novou mysliveckého zákona

10. 9. 2024 - Tisková zpráva - Hlavním cílem novely zákona o myslivosti, kterou připravilo Ministerstvo zemědělství, je snížit vysoké stavy spárkaté zvěře a jí působené škody na zemědělských pozemcích a plodinách a na lesích. Novela také zjednodušuje administrativu, posiluje práva vlastníků honebních pozemků, zavádí digitalizaci myslivosti a omezuje papírování.

1. Zvěř způsobuje miliardové škody

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM) odhadl minimální výši škod způsobovaných býložravou ▶

spárkatou zvěří na lesních porostech na 1,1 miliardy korun ročně. Kromě poškození lesa je třeba brát v úvahu také náklady na potřebnou ochranu lesních porostů, které činí zhruba 1,45 miliardy korun ročně. Minimální škody společně s náklady na opatření pro jejich předcházení tedy každý rok přesahují 2,5 miliardy korun. Odhad Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHUL) je ještě vyšší, a to každoroční škody 4,8–5,5 miliardy korun. Nelze vynechat ani škody způsobené prasetem divokým jak na zemědělských pozemcích, zejména pastvinách, tak na plodinách.

2. Třetinu mladých stromků poničí zvěř

Vysoké počty býložravé spárkaté zvěře způsobují problémy při obnově našich lesů. Podle údajů z Národní inventarizace lesů zvěř poškodí zhruba 32 procent stromků do výšky 1,3 metru, tedy těch, které lesníci nákladně a za významné podpory státu (miliardy korun ročně) vysázeli při obnově po kůrovcové kalamitě v posledních letech. Cílem novely mysliveckého zákona je regulovat stav zvěře tak, aby nadměrně nepoškozovala nově vysazené lesy. Ještě v roce 1966 se u nás za rok ulovilo něco přes 2600 divokých prasat, loni to bylo téměř 260 tisíc, tedy stonásobně více. Srnčí zvěře se oproti 60. letům minulého století uloví dvojnásobek, jelenů pětinasobek. Je tedy zřejmé, že populace zvěře výrazně narostla, a stoupá i nadále. Právě proto, že po 20 letech platnosti mysliveckého zákona stávající myslivecké hospodaření nedokáže tento negativní trend zastavit, navrhujeme změnu tohoto systému s jednoznačným cílem zastavit růst počtu zvěře i škod, které způsobuje.

3. Vlastníci se nemohou domct svých práv

Pokud v současnosti nemají vlastníci pozemků nadpoloviční výměru honitby, své požadavky v honebních společenstvech často vůbec nemohou prosadit. Vlastníci pozemků (ať už lesů nebo polí) mají na svém majetku škody, nemohou se ale účinně bránit jejich vzniku. To platí i pro velký počet vlastníků, jejichž pozemky byly k honitbám přičleněny. Také zde novela přináší změnu. Umožňuje totiž například přijímání nových členů do honebního společenstva, aniž by to musela schválit valná hromada. Novela mění i minimální výměru honiteb z dosavadních 500 hektarů na 250 hektarů a zavádí nárokové povolenky k lovu pro hospodářící subjekty se souvislými pozemky nad

30 hektarů. Zmenšení výměry honiteb umožní lepší ovlivňování mysliveckého hospodaření v nich, dává prostor k lovu více osobám, a tím celkově zlepší ochranu lesa, plodin a pozemků před škodami způsobenými zvěří.

4. Část myslivců podvádí, plány lovu nedodržují

Jistě, některých myslivců se toto tvrzení dotkne, ale jde o fakt, který přiznává i předseda ČMMJ Jiří Janota. Už v roce 2016 napsal, že „za již běžnou bereme situaci při vykazování „sčítaných“ stavů zvěře a úlovků. Na to, že většina vyplněných formulářů jsou jen smyšlená a mnohdy vyhaná čísla, si většina z nás, včetně úředníků státní správy, zvykla“. Novela zákona tuto podvodnou praxi zruší. Odlovené kusy se budou vkládat do elektronické aplikace, každý ulovený kus bude identifikovatelný a jasně evidovaný. Novela zákona také mění myslivecké plánování tak, že se povinný minimální lov spárkaté býložravé zvěře bude odvozovat od míry poškození lesa.

5. Myslivci preferují odstřel trofejních kusů

Rostoucí stavy zvěře v posledních desetiletích jsou mj. důsledkem špatného systému lovu. Části myslivců navíc tento stav vyhovuje, honitby jsou zazvěřené, takže myslivci mají při lovu z čeho vybírat. Problém je, že se často zaměřují pouze na lov dospělých samců, z nichž si mohou následně vystavit trofejní paroží. Úmyslně při odlovu vynechávají mladší kusy a samice, čímž si chtějí zajistit dostatek zvěře v další sezóně. Nedochozí tak k nutnému snižování populace zvěře ani v místech, kde jsou její stavy opravdu vysoké a způsobují nadměrné škody. Novela zákona proto změni plánování lovu tak, že minimální výše lovu se bude pro danou honitbu stanovovat na základě míry poškození lesa. Pokud ji myslivecká sdružení nesplní, bude jim hrozit pokuta. V případě objektivních důvodů, pro které prokazatelně nemohla být tato minimální výše lovu splněna (výskyt vlka, mimořádně nepříznivé klimatické podmínky...), se ve správním řízení o uložení pokuty tato skutečnost zohlední.

6. Populace myslivců stárne, chybí ochota přizpůsobit se novým trendům

Spolková myslivost prochází generační obměnou, ale bohužel do mysliveckých sdružení vstupuje jen málo mladých lidí. Většinu mysliveckých sdružení pod hlavičkou ČMMJ tvoří členové v důchodo-

vém věku, kteří mezi sebe nepustí mladé lidi. To je v silném kontrastu s honitbami nestátních vlastníků, kteří je nepronajímají mysliveckým sdružením ČMMJ. Problém je také z části daný i určitou neochotou přijímat v myslivosti nové přístupy. Současně platný zákon je starý přes 20 let a neodpovídá technologickému pokroku. Myslivost není téměř digitalizovaná, většina výkazů se vede v papírové formě. Novela toto mění, zavádí Informační systém evidence myslivosti (ISEM). V něm se bude vést evidence ulovené a nalezené uhynulé zvěře. ISEM bude obsahovat také veškeré evidence v myslivosti vedené, tedy například evidence plomb na označování ulovené zvěře, evidence vydaných loveckých lístků nebo státem každoročně stanovenou výši minimálního lovu či plány mysliveckého hospodaření. Nebude už nutné vyplňovat papírové výkazy nebo hlášení o plnění plánu lovu a zredukuje se i množství sledovaných údajů. Myslivci už nebudou například muset vést evidenci psů, krmelců a posedů.

7. Náprava kolektivizace

Minimální výměra honitby u nás byla až do roku 1948 stejná, jako je dodnes například v Rakousku, tedy 115 hektarů. V roce 1948 byla navýšena na 150 hektarů a v roce 1962 vyšel zákon, který měl být definitivní tečkou a zprertháním posledních vazeb soukromého vlastnictví a hospodaření. Po kolektivizaci zemědělství se totiž komunisté rozhodli zničit také tehdejší stav myslivosti. Jako minimální výměru jedné honitby stanovili 500 hektarů, soukromé pozemky byly automaticky přiřazovány k sousedním honitbám a zanikla dosavadní honební společenstva. Tím se definitivně zprerthaly vazby mezi vlastníky pozemků a mysliveckými sdruženími, kteří v daném území myslivecky hospodaří. Snižování minimální výměry honitby na 250 hektarů je alespoň částečným symbolickým krokem k návratu do doby, kdy byli majitelé pozemků spjati s mysliveckým hospodařením. Současně jde ale i o krok praktický – v místech, kde dnes myslivecká sdružení nehospodaří dobře, bude pro vlastníky snazší spravovat své pozemky ve vlastní režii.

8. Komplexní péče o krajinu

ČMMJ měla desítky let na to, aby prokázala svoji schopnost udržet v krajině vyrovnané stavy zvěře. Ty přesto neustále stoupají, stav lesů se zhoršuje a v tomto stavu není Česká republika schopna naplnit žádné závazky plynoucí ▶

z evropských závazků, například Evropské strategie pro lesy 2030 a už vůbec ne z nově přijatého Nařízení o obnově přírody. Změnu může přinést jediné propojení správy lesů a myslivosti v jedné ruce a k tomu přispěje i snížení minimální výměry pro uznání honitby.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR

Přibývá případů prodeje tabáku a alkoholu nezletilým, ukazují čísla ČOI

Praha 27. srpna (ČTK) – V Česku přibývá případů prodeje tabáku a alkoholu lidem do 18 let. Vyplývá to z výsledků kontrol České obchodní inspekce (ČOI). U tabákových výrobků letos do pololeť zákaz porušilo víc prodejců než loni za celý rok. V loňském roce inspektoři odhalili porušení zákazu v 71 případech, letos za první dvě čtvrtletí bylo tako-

vých případů 79. Kontrol přitom nepřibývalo. Mezi prvním a druhým čtvrtletím se letos zdvojnásobil počet případů, kdy prodejci porušili zákaz prodeje alkoholu nezletilým.

Zákaz prodávat nebo podávat tabákové výrobky, bylinné výrobky určené ke kouření, elektronické cigarety a nikotinové sáčky bez obsahu tabáku lidem do 18 let kontroluje ČOI s využitím figurantů. Letos v prvním čtvrtletí tabákový výrobek dostali ve 36 případech, ve druhém čtvrtletí si ho mohli koupit u 43 prodejců, ukázaly kontroly.

Nárůst je letos podle mluvčího ČOI Františka Kotrby patrný také u porušování zákazu prodeje a podávání alkoholu nezletilým. V prvním čtvrtletí ho inspektoři odhalili ve 44 případech, loni za stejné období bylo takových případů 13. Ve druhém letošním čtvrtletí se pak počet proti prvním třem měsícům roku zdvojnásobil na 88 po-

rušení zákona. Loni za celý rok jich bylo 257.

Kotrba poukázal na výsledek červnových kontrol provedených inspektory z Královéhradeckého a Pardubického kraje, při nichž ČOI využila také informace od občanů. Kontrol bylo 40. "Naši figuranti byli ve věku 16 let. Bez ověření věku byly figurantům celkem ve 22 případech prodány alkoholické nápoje, tabákové výrobky nebo elektronické cigarety," uvedla už dřív ředitelka regionálního inspektorátu ČOI Královéhradecký a Pardubický Jana Ženková. Při letošním Mezinárodním filmovém festivalu Karlovy Vary inspekce při 76 kontrolách prodej alkoholu lidem do 18 let zjistila ve 26 případech.

Za porušení zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek hrozí prodejcům ve správním řízení pokuta až jeden milion korun.

FOODNET.CZ/28. 8. 2024

Ze zahraničí

Zpráva Maria Draghi k evropské konkurenceschopnosti

Předsedkyně Evropské komise převzala dne 09/09/2024 nejnovější, téměř 400stránkový report Maria Draghi, bývalého prezidenta Evropské centrální banky, k evropské konkurenceschopnosti. Dokument je rozdělen na dvě části, hlavní část zprávy (68 stran) a hloubkovou analýzu a doporučení (328 stran), dostupný je na stránkách Evropské komise pouze v angličtině. Zpráva hovoří o ohrožení konkurenceschopnosti Evropské Unie z důvodu světové soutěže, zejména pokud jde o silnou roli USA nebo Číny. Aby byla Evropská Unie v celosvětovém prostředí konkurenceschopná, bylo by podle zprávy potřeba ročně alokovat prostředky ve výši 800 miliard EUR v investicích. Evropská Unie by měla významně posílit svou světovou pozici, pokud jde o konkurenceschopnost v sektorech energetiky, čistých technologií, obrany či vesmíru.

Sektor energetiky byl vyhodnocen jako nejvíce problematický sektor, pokud jde o konkurenceschopnost, a to s ohledem na vysoké ceny a závislost Evropské Unie na dovozech. Největší příležitostí je podle zprávy snížení závislosti EU na fosilních palivech a posílení energetické bezpečnosti. V oblasti čistých technologií existuje pro EU velký potenciál, EU aktuálně zaostává za USA a Čínou ve vývoji a výrobě těchto technologií. Sektor obrany je spojen s nedostatečným financováním a fragmentovaným průmyslem, podobně jako oblast vesmíru a dat. Celková inovační kapacita EU ztrácí na USA a Čínu, evropský finanční systém není dostatečně rozvinut na adekvátní podporu a rozvoj inovativních společností.

Autoři zprávy nezahrnuli zemědělství nebo potravinářství jako samostatné kapitoly zprávy, sektory jsou ale v do-

kumentech několikrát zmíněny. V oblasti rozpočtu zpráva uvádí, že Společná zemědělská politika a Kohezní politika stále, navzdory aktuálním problémům, zabírá největší podíl celoevropského rozpočtu. Hlavní tíha financování zemědělské politiky leží podle reportu na bedrech členských států, přičemž SZP stále není dostatečně efektivním nástrojem, pokud jde o řešení problémů s klimatem a životním prostředím. SZP také dlouhodobě čelí kritice kvůli přílišné komplexitě. Komise by proto měla posílit součinnost s členskými státy EU s cílem zajistit, že členské státy budou alokovat dostatečné množství zdrojů na podporu udržitelného zemědělství, a to jak skrze SZP, tak skrze národní schémata financování. Evropská Unie by měla posílit svou roli v oblasti podpory investic do udržitelného zemědělství, a to včetně financování zelených technologií a postupů. Podporováno by mělo být precizní zemědělství, skleníkové systémy, či bioenergie a obnovitelné zdroje energie. Podle zprávy by rovněž mohl být rozšířen seznam oblastí, na které se vztahuje Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM).

FOODNET.CZ/16. 9. 2024

Strohschneiderova zpráva: Promarněná příležitost dát strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ nový směr

Skupina pro strategický dialog, kterou iniciovala Evropská komise, předložila po více než půlroční práci svá doporučení. Farm Europe uvítala zahájení této iniciativy, která poskytuje příležitost řešit naléhavé problémy a utvářet vizi budoucnosti odvětví, které má pro Evropskou unii zásadní význam. Současná doporučení skupiny pro strategický dialog se však shodují s předchozími snahami Komise a zdůrazňují:

- do značné míry podceněnou ekonomickou část, kromě uznání nerovnováhy v potravinovém řetězci a návrhu na přezkum krizové rezervy, aniž by byl podrobně popsán její rozsah nebo integrace řízení rizik. Vyzývá k financování ze strany veřejného a soukromého sektoru a zapojení bank se zaměřením na vzdělávání, výzkum a inovace, ale opomíjí potřebu investic do zemědělských podniků. Hospodářská pomoc by se měla zaměřit na malé farmy, mladé zemědělce a oblasti s přírodními omezeními;
- výzvu k výraznému posílení environmentálního rozměru SZP a souvisejícího rozdělování finančních prostředků;
- otázky uhlíku a potenciálního systému obchodování s emisemi pro zemědělství jsou odloženy k budoucí diskusi, zatímco evropská konkurenceschopnost zůstává z velké části neřešena;
- výzvu ke snížení spotřeby masa v EU prostřednictvím fiskálních nástrojů a finančních pobídek s plány na extenzifikaci, snížení emisí v živočišné výrobě a redukci odvětví;
- nesrovnalosti mezi evropskou environmentální a obchodní politikou s nadějnou výzvou k budoucímu zlepšení;
- návrh institucionalizovat tuto skupinu pro strategický dialog jako poradní orgán pro posuzování soudržnosti politik, ačkoli je třeba jasněji vymezit její úlohu oproti odpovědnosti spoluzákonodárců a regulačního orgánu Evropské komise.

Závěrem lze říci, že po šesti měsících práce zůstávají nevyřešeny otázky ohledně toho, jak EU plánuje:

- využít své zemědělství k usnadnění úspěšného hospodářského přechodu (který vyžaduje více než 20 % biomasy);
- zajistit potravinovou suverenitu;
- vést zemědělství k rovnováze mezi ekonomickou ziskovostí, udržitelností ▶

a sociální výkonností ve prospěch území EU.

Znamenají doporučení strategického dialogu kromě potvrzeného závazku k novým genomickým technikám začátek nové evropské kapitoly pro revitalizované zemědělství s trojí výkonností? Řeší naléhavé obavy, které vznášejí zemědělci v celé EU? Důraz na cílení zdrojů obchází otázku velikosti přidělovaných zdrojů. Závěry skupiny se shodují s přístupem odstupující Komise.

Zásadní otázka zůstává nezodpovězena: jak vytvořit politiku, která připravuje na budoucnost, a nikoliv konzervuje minulost, aniž by proti sobě stavěla jednotlivá odvětví. Úspěšný přístup vyžaduje strategie pro jednotlivá odvětví, které by se odklonily od normativních omezení, jež vedou k degresivnímu růstu, k pobídkám podporujícím investice a hlubokou modernizaci napříč evropskými odvětvími.

AREV/AYNARD DE CT/4. 9. 2024/JS

Dohoda v rámci Strategického dialogu pro budoucnost evropského zemědělství a potravinářství

Zúčastněné strany, které od ledna 2024 zasedaly na pravidelných pracovních skupinách a plenárních zařízeních v rámci Strategického dialogu pro budoucnost evropského zemědělství a potravinářství, dosáhly během posledního plenárního zasedání v termínu 27-29/08/2024 dohody. Zhruba stostránkový text je rozdělen na tři hlavní části – názor členů dialogu na to, jak by měl vypadat budoucí zemědělsko-potravinářský sektor po přechodu na environmentálně šetrnější model; hlavní zásady budoucího zemědělsko-potravinářského sektoru; a doporučení pro politická opatření k dosažení dlouhodobých cílů pro tuto odvětví. Výsledný text zatím nebyl zveřejněn, zpřístupněn by měl být v nadcházejících dnech (předběžně 04-05/09/2024), v současné době je v režimu utajení. Členové dialogu nicméně podle prvotních informací vyjádřili obavy z neshod v rámci evropských zemí a varovali před rostoucím rozdělením na městské a venkovské obyvatelstvo a polarizovanou debatou o společenských problémech, jako je životní prostředí nebo imigrace. Zdůraznili také potřebu budovat mosty mezi znepřátelenými skupinami. Jejich vizí je evropské země-

dělství, které bude v letech 2035–2040 prosperovat v rámci zemědělských hranic a bude dodávat bezpečné, výživné a cenově dostupné potraviny Evropanům a na světové trhy. Po dokončení finálních úprav a zveřejnění textu bude výsledek dialogu předán předsedkyni Evropské komise Ursule von der Leyen, která by měla dokument využít k přípravě své vize pro zemědělsko-potravinářský sektor pro následujících pět let.

FOODNET.CZ/10. 9. 2024

Nesouhlas s výslednou zprávou Strategického dialogu

Prezidenti agrárních komor zemí Visehradské čtyřky vyzvali dne 05/09/2024 největší evropskou zemědělskou organizaci Copa – Cogeca k veřejnému odstoupení od výsledné zprávy Strategického dialogu. Výsledná zpráva dialogu se podle prezidentů agrárních komor Česka, Slovenska, Polska a Maďarska v několika případech odchyluje od existujících pozic Copa – Cogeca, členské organizace Copa – Cogeca navíc kvůli požadavku Evropské komise nemohly být v průběhu vyjednávání řádně konzultovány ani informovány o výsledcích dialogu. Vrchní reprezentanti komor dále vyjádřili znepokojení například nad nedostatečně řešenou otázkou rozpočtu a financování doporučení, problematicky uchopeným tématem zemědělských podpor nebo obchodních otázek a výživy. Zpráva podle nich rovněž nijak neakcentuje problematiku Ukrajiny, obchodně-liberalizačních opatření s Ukrajinou a potenciální připojení Ukrajiny k Evropské Unii v budoucnu.

FOODNET.CZ/10. 9. 2024

Další postup ve Strategickém dialogu

Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen převzala výslednou zprávu Strategického dialogu dne 04/09/2024, výsledek Strategického dialogu uvítala. Do 100 dní od převzetí mandátu, který převezme společně s novými komisaři na konci roku 2024, tedy do konce března 2025, by měla na základech výsledné zprávy Strategického dialogu vypracovat novou pětiletou strategii pro zemědělsko-potravinářský sektor Evropské Unie. Předsedkyně Komise podpořila, aby dialog i nadále pokračoval v rámci „Evropské zemědělsko-potravinářské Rady“ (Eu-

ropean Board on Agrifood, EBAF). Tato nová platforma tvořená aktéry zemědělsko-potravinářského hodnotového řetězce, organizacemi občanské společnosti a vědci by měla určit strategie nezbytné pro realizaci a další rozvoj koncepčního konsensu strategického dialogu, aby se zemědělsko-potravinářské systémy staly udržitelnějšími a odolnějšími. Předsedkyně ve své řeči během tiskové konference zdůraznila významnou roli evropského zemědělsko-potravinářského sektoru, poukázala ale i na tvrdou globální konkurenci a ničivé dopady změny klimatu. Von der Leyen podpořila nutnost zajistit spravedlivé a dostatečné příjmy zemědělcům a posílit jejich postavení v dodavatelském řetězci. Služby pro „zdravou přírodu“ by podle Von der Leyen měly být odměňovány, malým a středním podnikům by mělo být poskytnuto více v oblasti omezování byrokracie a administrativní zátěže.

FOODNET.CZ/10. 9. 2024

Zamítnutí stížnosti environmentální organizace PAN Europe z roku 2023

Evropská ombudsmanka Emily O'Reilly vydala dne 22/08/2024 prohlášení, ve kterém odmítla stížnost environmentální organizace PAN Europe z roku 2023 týkající se normy Evropské komise, kterou mohou členské státy používat jako základ pro posuzování více nebezpečných přípravků na ochranu rostlin, které byly klasifikovány jako přípravky, které mají být nahrazeny. Evropská komise se rozhodla opřít se o normu přijatou Evropskou a středomořskou organizací pro ochranu rostlin (EPPO), čímž podle ombudsmanky nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu Komise. Ombudsmanka rovněž upozornila, že členské státy musí před povolením těchto více nebezpečných přípravků provést srovnávací posouzení, které jim umožní určit, zda je možné tyto přípravky nahradit jinými přípravky obsahujícími méně nebezpečné účinné látky.

FOODNET.CZ/10. 9. 2024

Evropská ombudsmanka zahájila vyšetřování změn zemědělských dotací

Evropská komise představila dne 22/02/2024 zjednodušující balíček SZP ▶

s cílem reagovat na kritiku evropských zemědělců a snížit administrativní zátěž, která je na ně v rámci SZP kladena. Zjednodušující balíček byl schválen Evropským parlamentem v dubnu 2024 (detailně viz Evropské zpravodajství z 28/04/2024) a členskými státy dne 13/05/2024 (viz Evropské zpravodajství z 19/05/2024), v platnost vstoupil od června 2024. Environmentální nevládní organizace ClientEarth a BirdLife Europe ale v létě podaly stížnost k evropské ombudsmance, protože podle nich Evropská komise ignorovala své vlastní demokratické postupy a změny v SZP prosadila příliš rychle. Environmentální organizace kritizují, že Komise o zjednodušujícím balíčku jednala s evropskými zemědělskými organizacemi za zavřenými dveřmi, bez přítomnosti nevládních environmentálních organizací nebo zástupců evropských občanů. Evropská komise také podle nevládních environmentálních organizací s organizacemi nedostatečně komunikuje ohledně jejich obav, že SZP po implementaci zjednodušujícího balíčku už nezaručuje ochranu životního prostředí v Evropské Unii. Podle právníků environmentálních organizací je bleskový proces, který vedl k revizi SZP, hrubě neslučitelný s právem v Evropské Unii a nedemokratický. Občanům EU bylo podle environmentálních organizací znemožněno uplatnit své právo podílet se na rozhodování a přístupu k informacím. Zjednodušující balíček a pozměněná SZP podle nich nerespektuje roky legitimních jednání a zapojení zúčastněných stran a ohrožuje budoucnost zemědělství. Evropská ombudsmanka zahájila vyšetřování změn zemědělských dotací v uplynulých týdnech, pro Evropskou komisi zpracuje seznam doplňujících otázek, s jejichž pomocí by měla zjistit, jestli skutečně došlo k nějakému pochybení. Evropská komise by měla mít čas na otázky reagovat do 16/12/2024.

FOODNET.CZ/23. 9. 2024

Možnost vyšších záloh v rámci SZP

Evropská komise schválila dne 12/09/2024 výplatu vyšších záloh z prostředků Společné zemědělské politiky s cílem pomoci řešit problémy zemědělců s likviditou. Pokud se členské státy rozhodnou toto povolení využít, budou moci zemědělci od 16/10/2024 dostávat až 70 % svých přímých plateb předem,

zatímco v současnosti se jedná o 50 %. Podobně budou moci být zálohové platby na intervence na plochu a na zvířata v rámci rozvoje venkova zvýšeny až o 85 % namísto obvyklých 75 %. Zemědělci se podle Evropské komise potýkají s problémy s likviditou, zejména v důsledku extrémních povětrnostních jevů, které měly v posledních letech dopad na výnosy, a také vysokých úrokových sazeb na evropských finančních trzích a vysokých cen zemědělských vstupů a komodit. V tomto kontextu o schválení výplaty vyšších záloh požádala Evropskou komisí řada členských států EU.

FOODNET.CZ/16. 9. 2024

Diskuse ministrů zemědělství k budoucí SZP

Maďarské předsednictví uspořádalo dne 10/09/2024 první diskusi ministrů zemědělství k problematice budoucí SZP po roce 2027. Obecně se ministři shodli na tom, že je současná Společná zemědělská politika příliš byrokratická, příliš dlouho také trvá reakce v případě vzniku neočekávané krize. SZP by proto měla být více flexibilní, členskými státy by měla umožnit větší manévrovací prostor na okamžitou reakci v případě problémů. Rakouský ministr zemědělství Norbert Totschnig vyzval k nastavení takových pravidel v rámci nové SZP, která by byla přátelská k zemědělcům, která by uznávala strategický význam zemědělství a rozvoje venkova a která by zajišťovala efektivní nástroje a adekvátní financování. SZP by podle něj měla dále zajišťovat zemědělcům solidní příjmy a spravedlivé kompenzace pro ty, kteří budou dobrovolně přijímat vyšší environmentální standardy. Lucemburská delegace varovala před nadměrnou regulovaností zemědělské politiky, zemědělcům by měl být poskytnut předvídatelný a jasný právní rámec, který by měl pomoci zajistit potravinovou suverenitu v Unii. Zajištěna by měla být strategická autonomie, posílena by měla být konkurenceschopnost i příjmy zemědělců. Finský zástupce ministra zemědělství Pekka Pesonen podpořil posílení flexibility národních strategických plánů SZP i posílení nástrojů řízení rizik. Společná zemědělská politika by podle Pesonena i nadále měla zůstat politikou dvoupilířovou, budoucí pravidla by měla poskytovat stabilitu a předvídatelnost. Současné národní strategické plá-

ny jsou podle něj příliš detailní, měly by být zaměřeny pouze na hlavní prioritní oblasti. Pesonen zdůraznil, že potřeba redistributivních plateb není ve všech státech EU srovnatelná, stejně tak je velmi odlišná zemědělská struktura napříč EU. Proto by nástroje jako redistribuce měly zůstat nástroji dobrovolnými. V závěru Pesonen zdůraznil, že současná výše krizové rezervy není dostatečná, měla by být doplněna o nástroje řízení rizik na úrovni farem. Zástupci Španělska podpořili zjednodušení pravidel SZP i posílení rozpočtu pro přechod k udržitelnosti, pro implementaci environmentálních a klimatických opatření by měl být zajištěn adekvátní rozpočet. Polsko rovněž podpořilo zjednodušení pravidel SZP, požadavek doplnilo o zajištění odpovídajících příjmů zemědělcům. Polsko, které od ledna 2025 převezme na šest měsíců předsednictví v Radě Evropské Unie, podpořilo zahájení diskuse o revizi Evropské zelené dohody s cílem plány aktualizovat a více je přiblížit současné politické realitě. Maďarsko nyní bude cílit na to, aby se podařilo schválit Obecné závěry Rady EU k budoucí SZP ještě během října (21-22/10/2024) nebo listopadu (18/11/2024), aby mohly být bezprostředně poté využity novou Evropskou komisí, která by se měla svého mandátu ujmout v prosinci letošního roku. Evropská komise by mohla zveřejnit první návrhy nové SZP 2027+ v druhé polovině roku 2025, po zahájení diskusi k Víceletému finančnímu rámci (rozpočtu EU).

FOODNET.CZ/16. 9. 2024

Ministři zemědělství chtějí zvýšit de minimis na 50 000 eur

Na zasedání Rady evropských ministrů zemědělství v pondělí 23. září bylo v zápisu z jednání uvedeno, že „německá delegace s podporou Francie předložila bod týkající se zvýšení hranice de minimis pro státní podporu, který podpořila většina ministrů zemědělství“. Německá nóta vítá návrh Evropské komise na zvýšení stropu pro malé částky podpory zemědělským podnikům na 37 000 EUR za tři roky (oproti současným 20 000 EUR), ale zároveň vyzývá k „důkladnějšímu prozkoumání a diskusi“, protože „toto zvýšení je vzhledem ke vzniklým obtížím stále nedostatečné“: „stávající stropy a stropy revidované Komisí již neodpovídají okolnostem“. Je proto nezbytné zvýšit strop de minimis na pod- ▶

nik za tři roky na 50 000 EUR, jak navrhlo Německo a podpořilo 14 členských států na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov dne 17. dubna 2024“.

Německý požadavek, který rovněž vyzývá k přezkumu vnitrostátních stropů, má splnit slib zvýšené podpory pro zemědělce v kontextu inflačních tlaků a vysokých cen komodit. Zatímco Komise chce od roku 2026 vytvořit registr de minimis, aby se snížila zátěž spojená s podáváním zpráv, německá nota rovněž požaduje „dostatečně dlouhé přechodné období v délce nejméně 5 let“. Jako omezení podpor pro vinice (např. v rámci nouzového vinařského fondu ve výši 80 milionů eur) je de minimis ve Francii jasně identifikovaným politickým problémem.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/25. 9. 2024/JS

Komuniké ze zasedání zástupců zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny, které se konalo 4.-5. září 2024 v Budapešti

Zástupci Slovenské zemědělské a potravinářské komory (SPPK), Národní rady zemědělských komor v Polsku (KRIR), Maďarské zemědělské komory (NAK) a Agrární komory České republiky (AKČR), jakož i zástupci Asociace maďarských zemědělců a zemědělských družstev a maďarského ministerstva zemědělství se sešli na společném zasedání zemědělských komor Visegrádské skupiny (V4) v Budapešti v Maďarsku ve dnech 4.-5. září 2024, aby projednali následující témata:

1. Současná situace na zemědělsko-potravinářském trhu;
2. Řešení změny klimatu a nedostatku vody: výzvy a reakce na ně;
3. Revize strategických plánů, racionalizace a transformace ekologizace zaměřená na zemědělce;
4. Zpřístupnění některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů na trhu EU;
5. Projekt BIOEAST.

Zástupci zemědělských komor Visegrádské skupiny diskutovali o současné situaci na trhu se zemědělskými a potravinářskými produkty.

Zemědělci v EU nadále čelí několika výzvám, které ovlivňují vyhlídky zemědělství, jako jsou klimatická a geopolitická krize, ale je nutné poznamenat,

že vzrostly i náklady na vstupy, jako jsou ceny energií, hnojiv a krmiv, a také náklady na pracovní sílu. Jednou z největších výzev je sucho a horká léta související se změnou klimatu, a to jak na celosvětové, tak na evropské úrovni. V uplynulém období se navzdory přehánkám a bouřkám, které se několikrát vyskytly na několika místech, vyskytly velké regionální rozdíly v množství srážek, povrch půdy byl v oblastech opakovaně zasažených přehánkami důkladně provlhlčen a vlhkost se dostala i do střední vrstvy půdy, ale vrstva půdy hlubší než půl metru je kriticky suchá. Panuje silné sucho a ani v dalším období se neočekává žádná změna. Půda nadále vysychá a územní rozsah sucha se zvětšuje, což vážně ovlivňuje výsledky polní rostlinné výroby a kvůli tepelnému stresu trpí současným počasím i chov zvířat. Je třeba zdůraznit, že i odvětví živočišné výroby trpí klimatickými změnami a s nimi spojenými negativními dopady a příliš ambiciózními a často nesprávnými očekáváním a opatřeními společnosti.

Zemědělci jsou důsledky klimatických změn vážně postiženi. Hladiny vody, které v posledních letech zaznamenaly negativní rekordy, mají za následek značný nedostatek vody a škody způsobené suchem, navíc nebezpečí desertifikace zahrnuje stále větší území. Nedostatek povrchové vody má nejen negativní vliv na zemědělské oblasti, ale může znamenat i ekologický kolaps, a také stále více vyčerpává naše podzemní zdroje vody, což je významný problém vodního hospodářství týkající se našich zdrojů pitné vody. Stav našich systémů povrchových vod neodráží přizpůsobení se extrémním klimatickým podmínkám a úkoly rekonstrukce a rozvoje se potýkají s problémy s financováním ze strany EU. Neefektivnější a nejrychlejší metodu vytváření nárazníkových vodních prostorů lze dosáhnout obnovou a dalším rozvojem systémů zadržování vody (rozvoj sítí, přehrazování aj.). Plán povodí, který má být zpracován v souladu s Rámcovou směrnicí EU o vodě, určuje dosažení dobrého stavu (kvantita, kvalita, ekologie) útvarů povrchových a podzemních vod a také opatření, která jsou nezbytná k dosažení dobrého stavu, avšak vodohospodářská opatření zde definovaná pro úroveň členských států nemají – ani po odborném schválení ze strany EU – finanční krytí EU, což je anomálie, kterou je třeba co nejdříve vyřešit.

SZP musí podporovat zemědělce v neustálém rozvoji zemědělských technologií a v překonávání ekologických a klimatických výzev. EU musí prosazovat hodnocení rizik, které vyváží ochranu životního prostředí s potřebami hospodářství, aby byla zajištěna lepší produktivita. Přechem k oběhovému hospodářství se nám podaří efektivněji využívat zdroje, udržet je v provozu co nejdéle a případně je obnovovat (půda, voda, živiny).

Význam environmentálně šetrných opatření v rámci SZP jako klíčového prvku udržitelného zemědělství a hospodaření s přírodními zdroji. Zároveň je pro dosažení cílů udržitelnosti nezbytné, aby tato opatření byla racionálnější a šetrnější k zemědělcům.

Skutečná transformace zelených opatření do strategií však ukázala důsledky neprovádění hodnocení dopadů a nedostatečné reakce na změny ekonomického a klimatického prostředí, na vnější nepředvídatelné události (COVID, válka mezi Ruskem a Ukrajinou). Ukázala také důsledky ignorování názorů těch, kterých se změna nejvíce dotýká – zemědělců – při rozhodování. Zemědělci vyjádřili svou nespokojenost v celé Evropě. Stále je nutné postupně transformovat odvětví, včetně zemědělství, směrem k udržitelnější produkci, která je podporována společnostmi, ale nyní se ukázalo, že je nevyhnutelná výrazná úprava pravidel SZP, přizpůsobená reálnému životu a skutečným potřebám venkova.

V posledních desetiletích se konkurenceschopnost zemědělců v EU výrazně snížila v důsledku rostoucí regulační zátěže a přísnějších regulačních podmínek než u našich konkurentů. Životní úroveň zemědělců se neustále snižuje. Očekáváme, že se nová Komise a Evropský parlament ve svých rozhodnutích týkajících se zemědělství vrátí k cílům stanoveným ve Smlouvě o EU (článek 39 SFEU).

Nářízení (EU) 2023/1115 o dodávání některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a poškozováním lesů na trh Unie a jejich vývozu z Unie je součástí strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti na období do roku 2030, nové strategie EU v oblasti lesnictví na období do roku 2030 a evropské zelené dohody. Nařízení stanoví závazná pravidla pro účastníky trhu a obchodníky působící v Evropské unii (EU); jeho cílem je minimalizovat příspěvek Unie ke globálnímu odlesňování a znehodnocování lesů a snížit příspěvek Unie ▶

k emisím skleníkových plynů a globální ztrátě biologické rozmanitosti. S tímto cílem lze souhlasit, ale zároveň jde EU proti tomuto záměru tím, že usnadňuje dovoz zemědělských produktů ze třetích zemí (viz dohoda MERCOSUR) ze zemědělských podniků, které nemusí dodržovat předpisy Společenství a jejich produkce je extenzivní, uskutečňovaná na plochách, které byly získány odlesněním; v konečném důsledku vytlačuje zemědělce z EU z evropského trhu v nerovné konkurenci.

Přítomní se shodli, že nařízení přinese hospodářským subjektům mimořádnou byrokratickou zátěž a ohrozí obchodní toky s uvedenými komoditami a produkty, zejména v případě skotu na úrovni zemědělců z EU. Problém lze rozdělit na dvě základní části – zavedení zjednodušené hloubkové kontroly pro komodity a produkty pocházející z ČR, PL, SK, HU a pro dovážené produkty, přičemž termín pro velké a střední podniky od 30. 12. 2024 a pro malé a mikropodniky od 30. 6. 2025 je obtížně proveditelný a administrativně náročný vzhledem k nedostatečné přípravě systému ze strany EU. Na naléhání Agrární komory ČR již Ministerstvo zemědělství ČR požádalo EK o odklad, aby měla dostatek času na přípravu.

Je proto nutné nadále koordinovaně spolupracovat s jednotlivými orgány státní správy a politickou reprezentací, aby byl proces implementace co nejjednodušší. Vyzýváme Evropskou komisi, aby ještě před vstupem nařízení v platnost vydala nařízení v přenesené pravomoci, které zařadí ČR, PL, HU a SK mezi „země s nízkým rizikem“, což je základní právní podmínka pro umožnění zavedení zjednodušeného režimu, a aby systém jménem zemědělců řešila jednotným způsobem v každé zemi.

Dále žádáme o odklad vstupu nařízení v platnost o 3 roky. Je třeba požádat vlády zemí V4 a jednat s nimi, aby formálně i neformálně vyjednaly s Evropskou komisí předložení a schválení nařízení, které by účinnost nařízení odložilo. V praxi to znamená, že Evropská komise musí předložit Evropskému parlamentu a Radě EU legislativní návrh nařízení, kterým se příslušné datum upraví. Takové nařízení podléhá řádnému legislativnímu postupu a proces jeho přijetí trvá několik měsíců. Proto je třeba jednat bez zbytečného odkladu a vyzýváme předsedu Evropské komise, aby jednal co nejrychleji. Bude rovněž užitečné zapojit české, maďarské, slovenské a pol-

ské poslance Evropského parlamentu, kteří mohou působit i při slyšení kandidátů na budoucí komisaře v nové Evropské komisi.

Je třeba dosáhnout mezinárodního přijetí norem, které zaručí soulad dováženého zboží s předpisy EU. Dále je třeba, aby inspektoři EU prováděli kontroly na místě a schvalovali soulad s právními předpisy EU – výrobními, potravinářskými, hygienickými atd. Řada zemí tuto techniku od výrobců z EU vyžaduje, stejně jako má EU podobnou organizaci (Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin), a tuto organizaci je třeba posílit a její činnost rozšířit. V případě nedostatků a nesrovnalostí dovážených výrobků při jejich vstupu na hranice EU je třeba zajistit pozastavení dodávek od výrobců daného zboží.

Pokud jde o oblast BIOEAST, naše komory zdůrazňují, že velmi pozitivně hodnotí stále intenzivnější a účinnější advokátní a zprostředkovatelskou činnost iniciativy pro střední a východní Evropu, která vznikla v roce 2016. Souhlasíme s tím, že pro zemědělskou společnost zemí V4 a dalších 7 zúčastněných zemí je důležité a perspektivní, pokud se s pomocí politiky a expertní spolupráce v rámci BIOEAST podaří identifikovat ty společné strategické směry a oblasti výzkumu, které odpovídají společným a speciálním znalostním potřebám a inovačním příležitostem těchto zemí. V souladu s tím naše komory podporují realizaci „Manifestu zainteresovaných stran“ zveřejněného na internetových stránkách iniciativy BIOEAST a jsou otevřeny posílení spolupráce s iniciativou BIOEAST.

Cílem je vytvořit inovativnější, zdrojově efektivnější a konkurenceschopnější společnost, která koordinuje potravinovou bezpečnost s využíváním obnovitelných zdrojů na biologické bázi pro udržitelné průmyslové účely a zároveň zajišťuje udržitelnost krajiny a ochranu životního prostředí.

Naše komory se shodly na tom, že musíme stále intenzivněji spolupracovat, abychom byli schopni oslovit rozhodovací orgány a zákonodárce na základě společných priorit, abychom naše společné zájmy usměrňovali v národní organizované podobě na těchto vyjednávacích fórech – COPA-COGECA a V4+ – kde můžeme po předchozí konzultaci koordinovaně prezentovat naše společné priority. Za tímto účelem uspořádaly naše komory na závěr zasedání ne-

formální konzultaci rozšířenou o další východoevropské zemědělské komory v souvislosti s obnovením COPA.

Účastníci jednání se dohodli, že příští společné jednání zemědělských komor zemí V4 se uskuteční 12. a 13. prosince na Slovensku.

Komuniké bylo vyhotoveno v 6 kopiích, po jedné pro každou delegaci, a po jedné kopii bude zasláno COPA-COGECA a Evropské komisi.

Podepsáni jsou zástupci vedení účastnických agrárních komor.

AK ČR/9. 9. 2024

Výzva Středomoří k řešení sucha

Ministři zemědělství devíti středomořských členských států (MED-9; HR, CY, FR, SI, ES, IT, MT, EL, PT) dne 03/09/2024 na jednání v Kypru vyzvali Evropskou komisi, aby urychlila zavedení evropské vodní strategie na jihu Evropské unie kvůli zhoršujícím se suchům. Na jednání byla státy zdůrazněna potřeba posílení odolnosti vůči nedostatku vody v zemědělství a podpořeno financování investic do zavlažovacích systémů a výzkumu technologií zaměřených na úsporu vody. Ministři také vyzvali k větší spolupráci mezi zeměmi MED-9, zejména v oblasti výměny osvědčených postupů a výzkumu. Ministři dále vyzdvihli význam nových technologií, jako je genetické inženýrství pro šlechtění odrůd odolných vůči suchu.

FOODNET.CZ/10. 9. 2024

Požáry v Portugalsku ničí vinice

Požáry v severním Portugalsku udržují celou zemi v napětí. Ve středu 18. 9. večer bylo v akci přibližně 4 900 hasičů, kteří bojovali se 129 požáry. Situace je tak lépe pod kontrolou než v úterý. Požáry zasáhly části vinařských oblastí Vinho Verde a Bairrada a nejvážnější oblast Dão. Z hlediska škod na vinicích situace dokonce připomíná velké požáry z října 2017, kdy hurikán podnítil několik požárů v Portugalsku a rozšířil se po velké části země. Oba roky však nelze srovnávat, zejména pokud jde o ztráty na lidských životech a meteorologických dopadech. Nejvíce a nejrozsáhlejších požárů vzniklo v oblasti Dão.

WEINWIRTSCHAFT/19. 9. 2024/JS

Vinice v Rakousku a Rumunsku byly povodněmi poškozeny jen mírně

Z Rakouska a Rumunska přicházejí špatné zprávy o současných deštích způsobených bouří Boris, v obou zemích si záplavy vyžádaly i oběti na životech. Vinařství však z velké části vyvázlo „bez úhony“. Přestože byly postiženy některé klasické vinařské oblasti v Rakousku, například Dolní Rakousy, Vídeň a údolí řek Kamp a Traisen, škody ve vinařství zůstávají ojedinělé. Ačkoli vinice nejsou povodní přímo zasaženy, některé sklepy byly zaplaveny, ale rozsah škod zatím není jasný. Přesto některé terasy se zřítily a v některých případech se naklonily celé řádky révy vinné, které již neměly oporu ve změkčené půdě a porvy větru je převrátily.

V Rumunsku jsou následky do značné míry zvládnutelné. I zde byla cukernatost po teplém létě tak vysoká, že když začaly deště, byla již velká část hroznů sklizena. Hlavní vinařské oblasti země navíc nebyly postiženy tak silně jako některé západní regiony, kde není tolik vinic. V regionu Vrancea byly ale srážky obzvláště vydatné, což znamená, že značná část úrody je ohrožena. Záleží na tom, jak se bude počasí vyvíjet v následujících dnech a jak velkou část úrody se ještě podaří zachránit.

Povodně se přes Dunaj dostanou i do Maďarska. Vrchol v Budapešti se očekává v druhé polovině týdne, ale vinice by neměly být zasaženy. Celkově je sklizeň v Maďarsku téměř dokončena. Pro botrytické hrozny, které jsou nezbytné pro ušlechtilá sladká tokajská vína, jsou srážky potřebné a byly vinaři částečně vítány.

DDW/17. 9. 2024/JS

Podpora z fondů EU zaplaveným zemědělským podnikům

V uplynulém týdnu opadly v zemích střední Evropy extrémní srážky způsobené bouří Boris, které zejména v Polsku, Česku, Maďarsku, Slovensku a Rumunsku způsobily ničivé povodně a zanechaly za sebou katastrofální škody. Podle vyjádření Josefa Moosbruggera, prezidenta rakouské Zemědělské komory Vorarlberska, je zatím příliš brzo na to říci, jak moc byl v jednotlivých zemích zasažen zemědělský sektor – je potřeba počkat, až voda zcela opadne.

Postiženy by podle něj mohly být zejména plodiny, u kterých se chystala sklizeň – sója, brambory, kukuřice, dýně. Největší evropská zemědělská organizace Copa – Cogeca už v závěru předchozího týdne upozornila Komisi na možnou nutnost aktivovat krizovou rezervu Evropské Unie. Komisař pro zemědělství a rozvoj venkova Janusz Wojciechowski uvedl, že Evropská komise má v plánu jednat s postiženými zemědělci a členskými státy, přičemž prozkoumá všechny možnosti podpory z fondů Evropské Unie. Pomocnou ruku nabídly i jednotlivé členské státy – Slovinsko, Belgie, Chorvatsko a Německo například poskytly postiženým zemím odvlhčovače na vysoušení vodou poškozených budov.

FOODNET.CZ/23. 9. 2024

Kompenzace za jarní mrazy v roce 2024 v Rakousku

Začátkem léta letošního roku Rakousko požádalo o kompenzace z krizového zemědělského fondu EU pro ovocnářské a vinařské podniky postižené pozdními mrazy a tyto kompenzace mu byly přiznány. Žádosti o mimořádnou podporu EU lze nyní podávat do 7. října. Z technických důvodů není možné čekat na zprávu o skutečné sklizni na konci listopadu. Žádosti však budou zkontrolovány dodatečně. Rozsah škod se určí na základě rozdílu mezi výkazy sklizně 2023 a 2024. Dotace se poskytuje od snížení výnosu o 40 % oproti zprávě o sklizni 2023.

Žádost musí obsahovat odhadovaný výnos 2024, skutečný výnos 2023, popis události nebo události způsobených mrazem (místo a čas, rozsah poškození, velikost poškozené plochy v m²) a prohlášení, že všechny informace byly poskytnuty pravdivě a podle nejlepšího vědomí a svědomí. Údaje v prohlášení o sklizni na rok 2023 se kontrolují po podání žádosti. Odhadovaný výnos v roce 2024 a uvedená plocha pro sklizeň v roce 2024 se později porovná se skutečnými údaji v prohlášení o sklizni za rok 2024. Pokud se vyskytnou odchylky od odhadovaného výnosu, a tím i nižší než 40% úroveň škody nebo jiná úroveň škody, bude neoprávněně vyplacená dotace požadována zpět. Spolková vinařská inspekce provede kontrolu na místě u žadatele, zejména pokud údaje uvedené v žádosti nejsou věrohodné.

Při míře poškození 40 % až 60 % (2024/2023) bude poskytnuta částka 2 189 €/ha, při rozsahu poškození 60 % až 80 % částka 3 063 €/ha a pokud je rozsah poškození vyšší než 80 %, částka 3 938 €/ha. Pokud součet všech žádostí překročí přidělenou částku 1,5 mil. €, dotace na žadatele se poměrně sníží. Dále nesmí dotace na jednoho žadatele překročit částku 35 000 €. Dotace bude vyplacena nejpozději do 31. ledna 2025.

DER WINZER/12. 9. 2024/JS

Nižší daně pro francouzské vinaře, které nejvíce zasáhly problémy v roce 2024

Dne 27. srpna francouzské ministerstvo hospodářství oznámilo podpůrná opatření pro špatnou úrodu francouzských obilovin, která by měla do roku 2024 klesnout o 25 % a pravděpodobně se dotknou i dalších plodin, například vína. Vzhledem k tomu, že sklizeň v roce 2024 byla revidována na 39,3 milionu hektolitřů vína (-18 % ve srovnání s rokem 2023), zažívají vinaři nepochybně velmi obtížný rok s neuspokojivými výnosy a historicky nízkými výnosy. Ročník 2024, který byl poznamenán špatným počasím, otevřel vinařskému odvětví dveře do režimu, který provozuje francouzské ministerstvo veřejných financí (DGFiP), pro slevy na dani z nemovitosti z nezastavěné půdy (TFPNB).

Z praktického hlediska je postup pro révu vinnou a ostatní druhy plodin striktně stejný s tím, že všechny míry ztrát musí být stanoveny předem, zatímco oznámení TFPNB mají lhůtu pro vyplacení do 15. října 2024, takže oznámení o výplatě mohou být vydána v několika příštích týdnech. Postup pro stálé ztráty způsobené klimatickými riziky bude založen na terénních šetřeních, jejichž délka bude záviset na místních souvislostech a vlastníci budou informováni o výsledku tím, že obdrží oznámení o daňové úlevě, které jim bude zasláno poštou. Je třeba mít na paměti, že v případě pronájmu pozemků obdrží oznámení o daňové úlevě za ztráty na úrodě vlastník, který o tom musí zemědělce informovat. Sazby ztrát, které se uplatní na postižené pozemky, se určí podle katastrálních kategorií (půda, louky, sady, vinice, lesy) na místní úrovni, aniž by se zabíhalo do podrobností jednotlivých plodin. S odkazem na automatické slevy bez jakéhokoli individuálního zásahu ze ▶

strany daňového poplatníka se v tiskové zprávě uvádí, že v situacích, kdy nelze výše uvedenou automatickou slevu uplatnit nebo kdy se ukáže, že individuální ztráty jsou vyšší než sazba uplatňovaná v tomto společném rámci, mohou daňoví poplatníci podat individuální žádosti, které budou přezkoumány.

Agrární komora plánuje provést inventuru letošních ztrát na úrodě a porovnat je s posledními pěti lety, aby mohla společně s vládními službami vypracovat odstupňovaný plán. Mezitím žádá DGFiP, aby odložil výplatu TFNB do 31. prosince 2024, aby bylo možné analyzovat ztráty na úrodě a na konci roku uplatnit slevu.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/

10. 9. 2024/JS

Folpet v EU opět povolen

V Úř. věst. L 2024/2198 z 5.9.2024 vyšlo Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/2198 ze dne 4. září 2024, kterým se v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 obnovuje schválení účinné látky folpet a mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 540/2011.

JS

Redukce přípravků na ochranu rostlin v Německu

Spolkový ministr zemědělství Cem Özdemir představil svůj na jaře oznámený „Program ochrany rostlin budoucnosti“. Tomu předcházelo „konzultační proces“, v jehož rámci spolkové ministerstvo zemědělství (BMEL) poskytlo zainteresovaným stranám „podklady pro diskusi“ a požádalo je o připomínky. Nyní zveřejněný „Budoucí program ochrany rostlin – výsledek konzultačního procesu“ zachovává cíl snížit do roku 2030 množství přípravků na ochranu rostlin o 50 %, ale z podkladu pro diskusi odstraňuje dva kontroverzní body: povinnost vytvářet tzv. refugiální oblasti (prostor narušující monokulturu), kterou kritizoval i Německý svaz vinařů (DWV), a „ekonomické daňové prvky“, s nimiž BMEL počítá – tj. daně a odvody z přípravků na ochranu rostlin. Cílem programu ochrany rostlin budoucnosti je snížit do roku 2030 používání přípravků na ochranu rostlin a riziko jejich používání o 50 %,

aniž by byla ohrožena ziskovost zemědělských podniků. BMEL však zároveň zdůrazňuje, že bez ochrany rostlin není možné zajistit úrodu z hlediska kvality a množství. V plánovaných opatřeních programu ochrany rostlin budoucnosti k dosažení tohoto cíle BMEL sází na spolupráci, pobídky, podporu a poradenství, jakož i na inovativní technologie.

Opatření jsou rozdělena do dvanácti oblastí: Posílení integrované ochrany rostlin, diverzifikace plodin a šlechtění odolných odrůd, rozšíření ekologického zemědělství na 30 %, podpora agroekologických systémů pěstování, posílení ochrany přírody a dotované vytváření ústupových oblastí, zlepšení dostupnosti biologických metod ochrany rostlin, další rozvoj předpovědních modelů, zlepšení postupů povolování přípravků na ochranu rostlin, podpora výzkumu, inovací a předávání znalostí, podpora digitalizace a aplikačních technologií šetřících zdroje, pokračování a rozšiřování modelových regionů a farem, posílení a další rozvoj vzdělávacích možností a nezávislého poradenství.

BMEL zdůrazňuje, že 50% snížení se netýká snížení na konkrétní pěstební plochu, ale celkového používání přípravků na ochranu rostlin v Německu. Referenčním obdobím jsou roky 2011 až 2013, aby byly náležitě zohledněny úspěchy posledního desetiletí. To byl také hlavní požadavek DWV. Provádění programu má být pravidelně přezkoumáváno, přičemž průběžný přezkum je plánován na rok 2026 a závěrečný přezkum na rok 2031. BMEL hodlá pro účely monitorování používat různé ukazatele, pokud budou k dispozici nebo je bude možné včas vypracovat; alternativně hodlá BMEL používat údaje o prodeji přípravků na ochranu rostlin. Při budoucím vývoji ukazatelů se skupina BMEL spoléhá na elektronickou dokumentaci o používání přípravků na ochranu rostlin, která bude od roku 2026 povinná v celé EU.

DDW/6. 9. 2024/JS

Křísek *Jacobiasca lybica* už je ve Francii

Poplach na francouzských vinicích. Za méně než pět let kolonizoval křísek *Jacobiasca lybica* celou Korsiku. Od září také likviduje pozemky v oblasti Pyrénées-Orientales. Obavy rostou v době, kdy se nedostává prostředků pro boj s touto chorobou. „Nechápali jsme, co

se děje,“ říká vedoucí oddělení rostlin v Korsickém výzkumném vinařském centru (CRVI) Gilles Salva Na začátku srpna 2020 vypadaly listy na několika pozemcích ve východní nížině a v oblasti Sartène jako ohořelé plamenometem. „Byli jsme obeznámeni s řádným pidikříska zelenavého (*Empoasca vitis*), ale škody byly opravdu působivé“, říká. Totéž se opakovalo v letech 2021, 2022 a 2023. Téměř žádný region nebyl ušetřen. Škůdce byl nakonec identifikován jako křísek *Jacobiasca lybica*, pocházející ze severní Afriky. Poprvé v Evropě byl zaznamenán v Itálii v roce 1962, poté se dostal do Španělska, Portugalska, Řecka a nyní do Francie. *Empoasca vitis* a *Jacobiasca lybica* jsou pouhým okem nerozeznatelné. Jsou stejně velké, mají stejnou zelenou barvu a pohybují se jako krabi na spodní straně listů.

„Dnes se na jaře ještě objevuje několik pidikřísků *Empoasca vitis*, ale *Jacobiasca lybica* se rychle stává většinou,“ dodává Gilles Salva. To je skutečný problém, protože zatímco *Empoasca vitis* likviduje maximálně 10 až 20 % listů a soustředí se na nejstarší části, *Jacobiasca lybica* ničí všechno. Larva i dospělci se žijí bez přerušování a vysávají všechny žilky. Dokonce i vrcholky letorostů a internodií. Na některých pozemcích není vidět vůbec žádná zeleň. Fotosyntéza se zastaví a plody nedozrají. Zdá se, že se to týká všech odrůd révy vinné. Vinaři jsou bezradní. „Snaží se afrického listonoha odpuzovat limocidem, kalcinovaným kaolinitem nebo insekticidy, ale ani při opakovaném použití běžných přípravků nejsou výsledky dobré. Letos byly zahájeny výzkumné práce s některými přípravky a spolupráce s odborníky z kontinentální Francie, aby se lépe pochopil biologický cyklus škůdce a zpřesnily se prahové hodnoty pro ošetření.

Křísek *Jacobiasca lybica* začíná kolonizovat další vinice na jihu Francie. Začátkem září objevili pracovníci Zemědělské komory Pyrénées-Orientales jejich velmi početnou populaci ve vinicích na Côte Vermeille, především na odrůdách Syrah a Mourvèdre. Pod každým listem se nacházelo od jednoho do pěti křísků. Zasaženy byly všechny listy, následkem byla změna barvy až úplné vysušení listů. Laboratorní pozorování potvrdila, že téměř 100 % zachycených křísků bylo *Jacobiasca lybica*. Vinaři by neměli váhat s nahlášením jakýchkoli příznaků, závisí na tom budoucnost vinic.

VITISPHERE/MARION BAZIREAUOVÁ/27. 9. 2024/JS

Slovensko předložilo k notifikaci EK návrh zákona o zdanění slazených nealkoholických nápojů

Slovensko podalo 16. 9. 2024 k notifikaci pod č. 2024/0515/SK návrh zákona o zdanění slazených nealkoholických nápojů a o změně některých zákonů. Cílem návrhu zákona je zavést daň ze slazených nealkoholických nápojů, kterou se zdaňují nealkoholické nápoje slazené cukrem nebo jinými sladidly. Nejnižší sazba by měla být 0,15 €/l (3,75 Kč/l), platná např. pro balenou slazenou vodu. Účinnost zákona se předpokládá k 1. 1. 2025.

TRIS/20. 9. 2024/JS

Finsko předložilo EK k notifikaci vládní návrh zákona, kterým se mění zákon o lihu, nyní je v parlamentu

Finsko pod č. 2024/0521/FI podalo 18. 9. 2024 návrh na změnu zákona o lihu. Podle návrhu má být zákon o lihu změněn tak, aby umožnil státnímu podniku Alko Oy a autorizovaným maloobchodním společnostem prodávat alkoholické nápoje online a umožnil další možnosti maloobchodní distribuce a rozvozu, např. rozvoz alkoholických nápojů. Pro tuzemské dodávky platí stávající limity pro tuzemský maloobchod s přihlédnutím k výjimkám pro řemeslné pivovary, minipivovary a vinařství. V důsledku toho by mohly být alkoholické nápoje dodávány kupujícím z maloobchodního prodejního místa také v případě zemědělských vín a řemeslných piv. Podle návrhu by změny byly provedeny tak, aby byla zaručena věková hranice.

TRIS/24. 9. 2024/JS

Přibližně 60 % online objednávek vína na velkých trzích realizují lidé z generace ve věku 60 – 78 let

Ačkoli spotřebitelé z generace mileniálů (narozeni v letech 1981 až 1996) budou mít pro budoucnost elektronického obchodování s vínem zásadní význam, zejména na rozvíjejících se trzích s vínem, nejsou v současné době klíčovou věkovou skupinou, která je zodpovědná za nákupy vína online, uvádí společnost IWSR, která poskytuje data a informace pro odvětví výroby nápo-

jů. Ve skutečnosti jsou to starší pijáci, kteří dominují online nákupům alkoholu v bohatších ekonomikách, což je dáno jejich rostoucí znalostí digitálních technologií. Například v Austrálii, Itálii, Francii, Velké Británii a Španělsku tvoří nyní lidé z generací ve věku 60 – 78 let a 44 až 59 let více než 60 % online zákazníků nakupujících víno.

Existuje však několik trhů, na nichž jsou mladší spotřebitelé v čele online prodeje. Mileniálové a generace Z ve věku legálního pití alkoholu tvoří většinu kupujících v Číně (80 %) a Brazílii (64 %). Spojené státy se naproti tomu nacházejí přesně uprostřed: 43 % online kupujících vína patří k mileniálům, zatímco zbývajících 57 % prodeje přes e-shop uskutečňují lidé v letech 44 až 78.

Obecně ale online prodej vína po covidu klesá.

THEDRINKSBUSINESS.COM/SARAH NEISHOVÁ/4. 9. 2024/JS

Import vína do Japonska překonal úroveň před covidem

Spotřeba alkoholických nápojů v Japonsku pozvolna klesá. Výjimku však tvoří tři kategorie: whiskey, pálenky a víno, jejichž prodeje v posledních letech vykazují meziroční růst. Japonsko je pátým největším importérem vín na světě a druhým největším trhem s vínem v Asii. Až 95 % vína na japonském trhu pochází z dovozu. Ačkoliv se v některých oblastech Japonska réva pěstuje - jedná se zejména o severní ostrov Hokkaidó a prefekturu Yamanashi, kde se pěstuje domácí odrůda Koshu - většina japonského území je pro kultivaci vína nevhodná. Vzhledem k hornatosti země, kvalitě půdy, a zejména s ohledem na klimatické podmínky se vinné révy v Japonsku nedaří.

Hlavními exportéry vína do Japonska jsou Chile, Francie, USA, Itálie a Španělsko. Největším dovozcem co do objemu produktu je Chile, co do jeho hodnoty Francie. Dovoz vína do Japonska značně rostl počínaje rokem 2012 a stoupající trend utlumila až pandemie, kdy se hodnota dovezeného vína propadla až o 25 %. Dle statistik se trh s vínem z tohoto šoku již vzpamatoval a objem i hodnota importu již překonaly předpandemické úrovně. Výjimkou jsou pouze vína z Chile a Španělska, která se prozatím na tyto hodnoty nevrátila. Například dovoz vína z USA překonal objemy

před pandemií o 20 %. Výrazně narostl rovněž import šumivých vín.

V roce 2022 se do Japonska dovezlo tiché víno za přibližně 1,1 miliard USD a šumivé víno za 730 milionů USD. Dle průzkumu Meiji University čítá japonský trh asi 30 milionů osob - pravidelných konzumentů vína, z nichž asi polovina je starších 55 let.

Pokud se jedná o dovoz českého vína do Japonska, rovněž ten vykazuje stoupající tendenci. A to i přesto, že vína ze střední a východní Evropy čelí při vstupu na japonský trh překážkám vyplývajícím z neznalosti regionu, slabého povědomí o značkách a dominanci vín ze západní Evropy a Nového světa (oblasti mimo tradiční vinařské regiony). V současnosti jsou na trhu k dispozici produkty asi z 15 českých vinařství, přičemž znamenitě se daří zejména naturálním vínům. Tato vína mají v Japonsku vynikající pověst zejména mezi konzumenty, kteří se vínu věnují a lze je považovat za znalce.

ZPRACOVALA: VERONIKA VANIŠOVÁ,
ZEMĚDĚLSKÁ DIPLOMATKA
VELVYSLANECTVÍ ČR V TOKIU, E-MAIL:
VERONIKA.VANISOVA@MZV.GOV.CZ

SITUACE NA TRHU V ZEMĚDĚLSTVÍ - hodnocení COPA a COGECA - červen, červenec a srpen 2024

Dokument je neúplným souhrnem příspěvků, které předložily národní členské organizace Copa a Cogeca.

S výjimkou olivového oleje a rýže, u nichž se předpokládá dobrá úroda a přijatelné ceny, bude rok 2024 velmi špatný. Produkce ovoce a zeleniny utrpěla v důsledku řady extrémních povětrnostních jevů a obecně špatných klimatických podmínek v kombinaci s vysokým tlakem škůdců a chorob, což ovlivnilo nejen výnosy, ale i kvalitu, zatímco spotřeba klesla. Stejně problematické pěstelské podmínky postihly i odvětví cukrové řepy a brambor, což se projevilo špatnou kvalitou a nízkou produkcí. Podobná situace je i u olejin a obilovin, kde bude sklizeň v roce 2024 pravděpodobně ještě menší než již tak mimořádně slabá sklizeň v roce 2023 a výsledky budou pravděpodobně nejméně 9 % pod desetiletým průměrem, přičemž ceny zůstávají nízké a výrobní náklady vysoké. Mnoho zemědělců hospodařících na orné půdě proto i letos očekává ztráty. Například ve Francii se ▶

u pšenice obecně očekává ztráta ve výši 550 EUR/ha.

Víno:

Celkově byl letošní rok neobvyklý, se suchem v jižních regionech a vydatnými srážkami v severních regionech. Problém trhu (nadměrná nabídka, zejména v oblasti červeného vína) je stále velmi aktuální (Portugalsko požádalo o finanční prostředky na krizovou destilaci a tyto prostředky obdrželo, klučení ze strany Francie pokračuje). Velké potíže způsobuje také cena peněz (bankovní úvěry a vysoké úrokové sazby), což ztěžuje investice do vinic. Předpovědi pro Francii: -13 % (meziročně). Španělsko: +20 % (meziročně). Itálie: Zatím nejsou k dispozici, ale měly by být opět průměrné (tj.: +20 % meziročně). Údaje pro Německo zatím nejsou k dispozici. Celkový obrat a tržby klesly o 14 % (meziročně).

Ekologické zemědělství:

Ačkoli nejsou k dispozici žádné oficiální údaje, trh s biopotravinami se po krizi z posledních let v první polovině roku 2024 zotavil a spotřeba a maloobchodní prodej se opět stabilizovaly, i když s určitou heterogenitou mezi jednotlivými členskými státy. Například v Německu se prodej ekologických produktů v tomto období zvýšil o 1,6 % v hodnotovém vyjádření a o 2,1 % v objemovém vyjádření. V Rakousku se dlouhodobě silný růst trhu s biopotravinami v roce 2023 nakrátko zpomalil, ale od léta 2023 se poptávka po biopotravinách obnovila a tento trend bude pokračovat i v roce 2024. Jiná situace je ve Francii, kde prodej biopotravin v supermarketech v prvních šesti měsících roku 2024 poklesl o 7 % z hlediska objemu a o 5 % z hlediska hodnoty.

C-C/23. 9. 2024/JS (KRÁČENO)

Velmi drahý trh s vínem v Irsku

Irsko je malá země, ale díky evropskému sídlu digitálních společností má velkou kupní sílu. Spotřeba vína ve stínu posvátného piva neustále roste. Poslední tři roky nejsou reprezentativní pro základní trend, protože od vlny covidu se změnil přístup. Po uzavření hospod došlo k přesunu spotřeby od piva k vínu, což vedlo k nárůstu dovozu vína. Tento náhlý příliv, nutně vedl ke zpomalení dovozu vína po znovuotevření hospod. Dovoz vína se v posledních deseti letech

zvýšil, ale v posledních třech letech nikoliv. Stručně řečeno, objem vína dovozeného do země se za 10 let zvýšil o 21 % (+14 % jen u francouzských vín). Jedna z charakteristik irského trhu spočívá ve vysokém HDP na obyvatele (>100 000 USD), který je v zemi jeden z nejvyšších v Evropě, a to díky její daňové atraktivitě, která vedla k založení evropských sídel největších nadnárodních společností v digitálním sektoru (Apple, Google, Meta, Microsoft, zatímco Amazon je v Lucembursku). Tato situace má však i svou odvrácenou stranu, neboť od roku 2022 platí politika prevence konzumace alkoholu, která je založena na ceně jako odstrašujícím prostředku. Irsko má nejvyšší spotřební daň v Evropě, k níž je třeba připočítat DPH ve výši 23 %, takže není možné najít láhev vína za méně než 7,40 EUR.

Víno je distribuováno především prostřednictvím supermarketů a specializovaných obchodů, přičemž na trhu dominují mezinárodní vína bílých odrůd. Irové se více zajímají o původ než o odrůdu hroznů. Pevně etablovanou zemí, která do Irska vyváží nejvíce vína, zůstává Chile, Francie byla vždy pevně usazena na druhém místě, pokud jde o objem dodávaného vína, než ji předstihla Itálie, podpořená úspěchem Prosecca. Vzhledem k tomu, že v Dublinu pracuje pro technologické společnosti mnoho mladých Evropanů, dochází k posunu ve spotřebě vín z Nového světa směrem k těm evropským. Na lahvích vína v Irsku bude muset být uvedeno „Existuje přímá souvislost mezi alkoholem a smrtelnými nádorovými onemocněními“. Irsko s pouhými 5 miliony obyvatel je soustředěno především kolem Dublinu a Corku a právě v hlavním městě se nacházejí dovozci, kteří zajišťují přístup na trh. Některé velké subjekty dovážejí přímo, ale dovozci a distributoři jsou obvykle propojeni. V zemi je asi třicet velkých subjektů.

VITISPHERE/OLIVIER BAZALGE/27. 8. 2024/JS

Italský export se zadržává

V první polovině roku 2024 se vývoz italských vín do zemí mimo EU vyvíjel pozitivně. Od ledna do června 2024 dodaly vinařské podniky do zemí mimo EU téměř 4,7 milionu hektolitrů (+6,3 %) v hodnotě 2,1 miliardy eur (+4,7 %). Ty rozšiřují svou pozici nejdůležitějšího

prodejněho trhu vzhledem k výraznému zpomalení poptávky v rámci EU. Společný ekonomický monitor organizací Unione Italiana Vini (UIV) a Vinitaly analyzoval nejnovější oficiální údaje o vývozu na dvanáct nejdůležitějších trhů a zjistil, že v červnu došlo k výraznému poklesu. Za prvních pět měsíců činil růst objemu stále 10 %, zatímco hodnota se zvýšila o 7,3 %. V červnu poklesl prodej šumivých, perlivých a tichých vín celkem o 10 % a obrat o 7 %; samotná perlivá vína ztratila 13,5 %.

S výjimkou Jižní Koreje, Mexika a Austrálie zaznamenaly všechny přední trhy mimo EU v červnu nižší poptávku po lahvoých tichých a perlivých vínech, což prakticky o polovinu snížilo objemový růst zaznamenaný jen o měsíc dříve za celé první pololetí roku 2024 (+4,4 % místo +8,5 %). Přírůstek hodnoty se snížil z 6 % na 3,5 %. Dříve velmi pozitivní trend v segmentu šumivých vín rovněž oslabil, i když v menší míře. Růst objemu se snížil z 18 na 14,5 %, zatímco nárůst hodnoty klesl z 12,3 na 9,3 %. Celková průměrná cena za šestiměsíční období klesla o 1,5 %. Kromě předvídatelného propadu nákupů v Rusku (-25 %) a Japonsku (-10 %), které v prvních čtyřech měsících roku zažívaly boom v důsledku změn cel a legislativy, se v červnu propadla i poptávka na dalších významných trzích. Ekonomický monitor zaznamenal obzvláště výrazné finanční ztráty ve Velké Británii (-15 %), Švýcarsku (-12 %), Kanadě (-18 %) a Číně (-12,5 %). Známky únavy se v červnu projevíly také v USA (objem -4,8 %, hodnota +1 %). K celkově pozitivní finanční bilanci USA za první pololetí přispěla šumivá vína. Měsíc červen obzvláště jasně ukázal rozdílnou dynamiku prodeje jednotlivých kategorií vín na americkém trhu: zatímco perlivá a tichá vína ztratila 9 %, šumivá vína vzrostla o 5 %. Navzdory znepokojivým ztrátám v červnu 2024 zůstávají pololetní výsledky Itálie na 12 hlavních trzích mimo EU potěšující.

WEINWIRTSCHAFT/4. 9. 2024/JS

Olympijské hry neměly vliv na prodej vína ve Francii

Spotřeba vína ve Francii během olympijských her nezískala žádnou zlatou medaili: údaje supermarketů a obchodníků s vínem ukazují na léto poznamenané chmurným počasím. V supermarketech klesl prodej tichých červených

vín od pondělí 29. července do pátku 11. srpna v porovnání se stejným obdobím loňského roku o 17 % v objemu i hodnotě. U bílých vín došlo k poklesu o 5 % objemově a 2 % hodnotově a u šumivých vín o 1 % objemově a 6 % hodnotově. Pouze růžová vína vzrostla o 9 % objemově i hodnotově.

Zatímco prodej všech tekutin v supermarketech vzrostl (celkově +16 %, u vod až +30 %, u nealkoholických nápojů +21 %, u piva a cideru +13 % atd.), vína se s výjimkou růžových vín obecně minula účinkem, k čemuž možná přispělo méně nadšení z olympijských her než konečně jasné letní počasí. V létě mělo špatné počasí negativní dopad na prodej. K tomu se přidalo nejisté politické prostředí (vláda).

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/6. 9. 2024/JS

Lidl ve Francii nabízí Bordeaux za 1,64 €

Lidl na podzim snižuje ceny lahví vína o další stupínek, stále více nabídek je za méně než 3 €. Zejména z oblasti Bordeaux, kde podobné akce už na začátku letošního roku podnítily hněv vinařů prodávajících se ztrátou. Lidl se brání tím, že podporuje odvětví prostřednictvím velkých nákupů. V katalogu vín nabízených Lidlem od středy 4. září je láhev vína apelace Corbières 2023 z Laccotte Grand Séjour, oceněného zlatou medailí Gilbert & Gaillard (G&G), za 1,99 €, při nákupu 4 lahví a 2 zdarma (4+2), zlatou medailí G&G oceněné víno AOP Côtes du Rhône 2023 Vieilles Vignes za 1,89 € (4+2). Nejnižší cena je však za AOP Bordeaux Supérieur – 1,64 € za Château Saint Floran 2021 (50% sleva na druhou identickou láhev). Bezpochyby jsou to červená vína z Bordeaux, která tento podzim vykazují v Lidlu nejnižší ceny. Společnost Lidl neustoupila a německý maloobchodní řetězec tvrdí, že co se týče cenové pozice, je v konkurenčním prostředí v souladu s tržními cenami.

Vinařům vadí, že neexistence nové vlády oficiálně brání v tom, aby vznikla vyhláška o uplatňování zákona Egalim ve vinařství. „Dnešní přeživší nevědí, zda přežijí rok,“ říká Renaud Jean, jehož jedinou útěchou je, že žádné ze tří dětí nechce pracovat ve vinařství. Akce, které proběhly na jaře v Bordeaux proti nízkým cenám v prodejnách Lidl, ani

setkání se Svazem vinařů postoj Lidlu k cenám vína nezměnily.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/31. 8. 2024/JS

Prodej německých vín v gastronomii tvoří přibližně 11,2 %

Německý vinařský institut (DWI) poprvé zveřejnil údaje o prodeji německého vína v gastronomii v Německu. Ta vycházejí z reprezentativní studie univerzity v Geisenheimu. Podle této studie prodala vinařství v gastronomii v průměru 11,2 % svého objemu prodeje a dosáhla tak 11,5 % svého obrátu. Z celkového objemu prodeje 184 milionů litrů (v hodnotě 1,34 mld. €) tak bylo 19,7 milionu litrů (v hodnotě 148 mil. eur) prodáno do pohostinství. „Překvapilo mě, že prodej a obrat se pohybuje pouze mezi 11 a 12 %,“ říká tiskový mluvčí DWI a vysvětluje: „Ale samozřejmě je to průměr. Existují podniky, které v pohostinství prodávají přes 20 %. Nicméně se samozřejmě díváme na rok 2023, kdy to celé odvětví stravování nemělo lehké kvůli nedostatku zaměstnanců na jedné straně a rostoucím nákladům a cenám na straně druhé. Kvůli vysokým cenám také hosté upustili od pití vína.“

Vážený průměr tržeb z prodeje v gastronomii ve všech vinařských oblastech činil 5,62 €/0,75 l, resp. 7,49 €/l. Maximální realizované tržby se v jednotlivých vinařských oblastech výrazně liší. V nižším cenovém rozpětí kolem 5 €/l však nelze pozorovat téměř žádné regionální rozdíly. Každá čtvrtá láhev (26 %), kterou vinaři v roce 2023 prodali do pohostinství, byla litrová. Po pandemii se tržby i prodaný objem vína v gastronomii v roce 2022 výrazně zotavily, a to o 41 %. V roce 2023 se v důsledku hospodářské krize tržby zvýšily pouze o 2,7 %, zatímco objem klesl o 5,6 %. V první polovině roku 2024 se tržby (–6,9 %) a objem (–9,7 %) v případě vína ve stravovacích službách téměř všude výrazně snížily.

WEINWIRTSCHAFT/19. 9. 2024/JS

Ceny hroznů v Itálii

Do oficiální předpovědi sklizně je ještě daleko, ale první ceny hroznů ze sklizně 2024 jsou již k dispozici. Italská asociace vinařských komisařů Med.&A. provedla jménem Unione Italiana Vini analýzu

trhu v Apulii a cen odrůd Pinot Grigio delle Venezie a Glera (Prosecco DOC). Podle zprávy ceny generických a některých hroznů s CHZO v severní Apulii v současné době volně klesají, Pinot Grigio získává a ceny hroznů Prosecco se po mírném poklesu zřejmě zotavují.

Průzkumy v prvních třech srpnových týdnech ukazují 27% pokles cen modrých hroznů pro odrůdová vína ve srovnání se stejným obdobím loňského roku, přičemž průměrná cena klesla z 34 centů na 25 centů za kilogram. Ještě horší je situace u bílých hroznů této kategorie, jejichž cena klesla o 30 % z 36 na 26 centů. Ceny Sangiovese a Trebbiano v kategorii CHZO rovněž prudce klesly. Sangiovese kleslo o 26 % na 28 centů, Trebbiano ztratilo oproti předchozímu roku 30 % a stojí v průměru 27 centů. Trh s Pinot Grigio delle Venezie se vyvíjí příznivě. Na komoditní burze ve Veroně se nabízí v průměru 57 centů za kilogram (+10 %). Ve východním Benátsku ceny dokonce vzrostly o 9 % na 62 centů. První cena hroznů odrůdy Glera pro výrobu DOC Prosecco v srpnu činila 1,17 EUR a byla stále o 4 % nižší než kotace pro rok 2023 (1,23 EUR). V prvních zářijových dnech však ceny opět vzrostly, a to až na 1,24 €.

Ekonomický monitor UIV a vinařští komisaři asociace Med.&A. chtějí každý týden informovat o vývoji cen na celém trhu s hrozny pro sklizeň 2024.

WEINWIRTSCHAFT/10. 9. 2024/JS

Očekávaná sklizeň hroznů 2024 v Rakousku

Svaz vinařů tradičně pořádá na začátku září tiskovou konferenci, na které představí nadcházející sklizeň a zvláštnosti ročníku. Letos mohl prezident Svazu J. Schmuckenschlager informovat, že v Burgenlandu již probíhá hlavní sklizeň, Dolní Rakousko a Štýrsko budou následovat jen s malým zpožděním. Extrémní sucho posledních týdnů by totiž výrazně urychlilo proces dozrávání, který byl díky počasí již značně pokročilý. V důsledku kombinace letního sucha a jarních mrazů, mrholení a krupobití očekává svaz vinařů menší úrodu než v loňském roce a než je dlouhodobý průměr. Konkrétně J. Schmuckenschlager hovořil o 2,0 milionech hektolitrů. Pokud bude v příštích týdnech pršet málo nebo vůbec, mohlo by toto číslo kvůli nízkému výnosu moštu klesnout pod 2 miliony hektolitrů, varoval prezident ▶

Svazu vinařů. Sucho má však i dobré stránky: Díky zdravému hroznovému materiálu se lze těšit na dobrý ročník.

Druhým tématem tiskové konference byla napjatá situace na trhu s vínem, která je částečně způsobena sníženou spotřebou vína v důsledku odklonu od konzumace alkoholu. Současné zprávy často vytvářejí obraz, že veškerá konzumace alkoholu je nebezpečná a měla by být zásadně odmítána. „Tento zobecňující pohled však opomíjí skutečnost, že ne všechny alkoholické nápoje jsou stejné a ne každá konzumace je zneužívána. Je důležité zacházet s alkoholem zodpovědně,“ zdůraznil ředitel Svazu J. Glatt a vyslovil se pro diferencovaný pohled. Zejména víno je přírodní produkt, který se odlišuje od ostatních alkoholických nápojů. Četné vědecké studie dokazují, že umírněná konzumace vína může přinášet zdraví prospěšné účinky, například podporu kardiovaskulárních funkcí a ochranu před volnými radikály prostřednictvím fenolů. „Jsme proti současnému potírání alkoholu, ale zdůrazňujeme význam umírněné konzumace. Příkladem je evropská platforma www.wineinmoderation.eu.“

DER WINZER/WALTER KALTZIN/3. 9. 2024/JS

Cukernatost hroznů v Rakousku prudce stoupá

Parametry zralosti hroznů v aktuálním 36. kalendářním týdnu jsou v průměru 18,9 °KMW (21,5 °NM) a 7,0 g/l kyselin v různých odrůdách a polohách. Hodnoty cukernatosti rychle stoupají na rekordní hodnoty, které však letos již začínaly na vysoké úrovni. Využitelný dusík se pohybuje kolem 187 mg/l. V rekordním roce 2018 dosáhla cukernatost ve stejném kalendářním týdnu 17,1°KMW (19,0 °NM) a obsah využitelného dusíku 155mg/l. Největší rozdíl oproti roku 2018 lze pozorovat v koncentraci kyselin v hroznech. Jejich celkový obsah v současné době v průměru činí 7,0 g/l, zatímco v roce 2018 byl již o cca 1 g/l nižší při mírně nižším obsahu cukru. Průměrná hodnota pH je však již vysoká, a to 3,4.

DER WINZER/3. 9. 2024/JS

Německo: Minimální cukernatost moštu odrůdy Dornfelder snížena

Ochranná sdružení vinařských oblastí Pfalz, Rheinhessen a Nahe (obdobna na-

šich VOC) snížily 11. září 2024 minimální cukernatost pro jakostní víno odrůdy Dornfelder. Vzhledem k současným povětrnostním podmínkám a zvyšujícímu se riziku výskytu octomilky japonské (*Drosophila suzukii*), která může způsobit značné poškození hroznů, byla minimální cukernatost moštu pro sklizňový rok 2024 snížena z 68 stupňů Oechsle (14,8 °NM) na 65 stupňů Oechsle (14,0 °NM) a 8,3 % objemových alkoholu. Toto opatření umožňuje sklízet hrozny dříve, aby se minimalizovaly ztráty při sklizni. Rozhodnutí bylo učiněno na základě odborného posouzení středisek služeb DLR Rheinpfalz a Rheinhessen-Nahe-Hunsrück. Kromě snížení minimální cukernatosti moštu plánují ochranná sdružení Pfalz, Rheinhessen a Nahe také podání žádosti o možné zvýšení přicukření u odrůd Dornfelder a Modrý Portugal.

DDW/12. 9. 2024/JS

V Německu bylo umožněno vyšší přicukření rmutů odrůd Modrý Portugal a Dornfelder

Spolkový úřad pro zemědělství a živinu (BLE) schválil 19. září 2024 žádost o zvýšené obohacování pro odrůdy Modrý Portugal a Dornfelder. Oznámilo to ministerstvo vinařství spolkové země Porýní-Falc a týká se vinařských oblastí Nahe, Moselle, Palatinate a Rheinhessen, mohou být tyto odrůdy přicukřeny o 3,5 % objemových alkoholu a maximálně 28 gramů na litr. BLE tak reaguje na nepříznivé povětrnostní podmínky a zvýšený výskyt octomilky japonské. Cílem je zabránit ztrátám na výnosech.

DDW/20. 9. 2024/JS

Zelená pro 4 nové PIWI odrůdy na francouzských vinicích

Odrůdy Kersus, Pinot Iskra, Pinot Kors a Voltornis, známé v Itálii, Německu a Švýcarsku, kde je lze vysazovat od roku 2020, lze nyní vinifikovat a prodávat po dobu deseti let. Od 15. srpna 2024 jsou vína z těchto čtyř odrůd révy vinné povoleny vinifikovat a uvádět na trh po počáteční dobu deseti let i ve Francii. Jde o odrůdy z VCR Rauscedo (Itálie).

VITISPHERE/MARION BAZIREAUOVÁ/21. 8. 2024/JS

Jak fungují fotovoltaické systémy na vinicích

Univerzita Hochschule Geisenheim se ohlédla za prvním rokem provozu svého agrivoltaického systému „VitiVoltaic“ na vinicích. Obecně univerzita považuje systém za příspěvek k dosažení německého cíle neutrality skleníkových plynů do roku 2045 prostřednictvím výroby solární energie. Pro samotné vinohradnictví by vysoká střecha mohla nahradit sítě proti krupobití. Kromě toho může pravděpodobně snížit odpařování vody z půdy, minimalizovat škodlivé účinky jarních mrazů a zabránit poškození hroznů úžehem, alespoň podle výsledků prvního roku provozu.

Pokud by listové stěny pod fotovoltaickými moduly zůstaly sušší, mohlo by to také omezit napadení škodlivými činiteli, a tím snížit potřebu pesticidů. První zjištění ukazují, že používání systému zpožďuje dozrávání hroznů, což může působit proti účinkům klimatických změn. Inovativní systém je také základem prototypu, který je navržen jako mobilní verze, a může být tedy použit například na mladých vinicích. Přestože je použití „VitiCULT-PVmobil“ se stejným výkonem dražší než běžný fotovoltaický systém, protože pro automaticky řízené moduly je třeba vybudovat speciální nosnou konstrukci, zemědělské využití zůstává zachováno. Podle stanoviska univerzity by dodatečné výhody mohly vést dokonce ke zvýšení bilanční účinnosti. Trvale instalovaný systém s pohyblivými poloprůhlednými moduly dodává energii od března 2023.

WEINWIRTSCHAFT/12. 9. 2024/JS

Plochy ekologického zemědělství v Německu neustále rostou

Plochy ekologicky obhospodařované půdy se stále zvětšují – takový je i politický plán. Vinařství je v poslední době dohání. V roce 2022 bylo více než 13 % vinic ekologických, zatímco veškeré zemědělské půdy 11 %. Podíl biovinic na celkové ploše ekologického zemědělství vzrostl v roce 2022 na rekordních 0,74 %.

WEINWIRTSCHAFT/30. 8. 2024/JS

Voda pro východ Rakouska

Východní Rakousko je jedním z regionů v zemi s nejnižšími srážkami. ▶

Vzhledem k rostoucím teplotám a delším obdobím sucha se budou problémy v budoucnu prohlubovat. Ministr zemědělství a hejtmani Dolního Rakouska a Burgenlandu proto podepsali memorandum o porozumění, jehož cílem je ochrana vodních zdrojů ve východním regionu. Studie „Vodní poklad Rakouska“, kterou v roce 2021 zveřejnilo Spolkové ministerstvo zemědělství, lesnictví, regionů a vodního hospodářství, ukázala, že udržitelná dostupnost vody ve východním Rakousku má velký význam. Ministr zemědělství Norbert Totschnig, dolnorakouská hejtmanka Johanna Mikl-Leitner a hejtman spolkové země Burgenland Hans Peter Doskozil chtějí v budoucnu táhnout za jeden provaz a vypracovat strategie řešení pro využití a zajištění vodních zdrojů ve východním regionu.

Cílem základní dohody je vypracovat komplexní strategie hospodaření, které zohlední regionální potřeby i možné úspory a možnosti zlepšení. Zvláštní pozornost je věnována přizpůsobení zemědělství změněným klimatickým podmínkám a hospodárnému využívání vodních zdrojů. Mezi další opatření patří rozvoj nadregionální vodní infrastruktury a zajištění zemědělské produkce prostřednictvím zavlažování. Při plánování jsou zohledněny příslušné vodohospodářské podmínky, jako je velikost a vydatnost stávajících útvarů podzemních vod, odtokové poměry vodních toků, stávající suchozemské ekosystémy závislé na vodě a jezera, jakož i stávající infrastruktura pro využívání vody a zásobování vodou. Nejvyšší prioritou je zde udržitelné zásobování pitnou vodou. Jako první nadregionální projekt má být v rámci studie proveditelnosti zpracováno také zásobování východního regionu v Dolním Rakousku jižně od Dunaje a severního Burgenlandu vodou z Dunaje.

Jde o naplánování nadregionálních zásobovacích cest, které by dopravovaly vodu z Dunaje do oblastí s nízkými srážkami na východě, na sever a na jih od Dunaje, aby bylo možné trvale uspokojit různé budoucí potřeby vody. Nyní je třeba vypracovat společné prováděcí koncepce a přístupy k financování. Důležité je udržet národní a mezinárodní význam jedinečných biotopů, jako je Neziderské jezero nebo sodná jezera Seewinkel.

DER WINZER/3. 9. 2024/JS

Zahájení projektu zavlažování 200 hektarů v rakouském údolí Traisental

Projekt „Aqua Repono“ umožní zavlažování přibližně 200 hektarů vinic a sadů v údolí Traisental. Vybuduje se několik kilometrů dlouhé potrubí, které přivede vodu z nádrží v blízkosti Dunaje k vinicím. Na počátku projektu stály pracovní skupiny aktivních vinařů z Traisentalu, z nichž vzniklo Vodní družstvo Dolní Traisental. V rámci projektu se plánuje výstavba vrtů v blízkosti Dunaje a také hlavního potrubí a následný rozvod po vinicích. Hlavní potrubí o délce přibližně osmi kilometrů bude srdcem plánovaného systému kapkové závlahy pro přibližně 200 hektarů půdy. O tom, kdy zavlažovat, bude v budoucnu rozhodovat představenstvo vodního družstva se 181 členy na základě senzorů, které budou měřit stres vinic způsobený suchem. Cyklus zavlažování bude trvat deset dní, dokud nebude zavlažena poslední vinice.

Po letech příprav budou brzy na základě výběrového řízení zadány zakázky na již schválený projekt, jehož výstavba by měla začít koncem podzimu. Dokončení projektu je plánováno na rok 2026. Na projekt, který je podpořen z finančního programu EU LEADER, jsou plánovány investice v řádu jednociferných milionů eur. Financováno z toho bude 50 % nákladů na hlavní potrubí. Stavební opatření zajistí, že přebytečná voda například z přívalových dešťů bude skladována do doby, než bude potřeba. Podle vodního družstva se projekt postará o dlouhodobé udržení vody v údolí Traisental, a umožní tak v budoucnu pěstování révy vinné a ovoce v regionu. Kromě toho lze vodu z potrubí využít k hašení lesních požárů. Svaz vinařů odhaduje, že v současnosti je zavlažováno přibližně 5 % vinic v celém Rakousku.

DER WINZER/3. 9. 2024/JS

Zátky z recyklovaného plastu vyrobeného v oceánu

Vinařské družstvo z Bordeaux se u tří svých cuvée specializovaných na Spojené království zavazuje k ochraně oceánů tím, že používá zátky z recyklovaného plastu z oceánu. Letos v létě uvedlo

na trh 200 tisíc lahví bílého, červeného a růžového cuvée z řady Tutiac pod heslem „Pomozte chránit oceán“. Zátku Nomacor Ocean vyrábí společnost Vinventions, plasty k recyklaci v oceánu sbírají sdružení pověřená nevládní organizací Zero Plastic Oceans. Z městského odpadu v pobřežních městech, použitého rybářského náčiní a mořských břehů se pak tyto plasty přeměňují na certifikované zátky Vinventions. Každá obsahuje 69 % těchto recyklovaných plastů, což představuje 8 gramů na jednu zátku, což odpovídá jednomu recyklovanému plastovému sáčku na jednu vyrobenou zátku, uvádí se v tiskové zprávě. Spotřebitel tak svým nákupem přímo přispívá ke sběru odpadu, samotné zátky jsou recyklovatelné.

Ale to není všechno. Na skleněných lehkých lahvích jsou použity záklopy z biosložky polyaminu vyrobené z cukrové třtiny a potištené barvami na vodní bázi a opatřené inovativním systémem otevírání, který zůstává nedílnou součástí lahve. Etikety jsou vyrobeny ze 100% recyklovaného papíru ve Francii. Obaly typu bag-in-box jsou zase vyrobeny z neběleného recyklovaného papíru a jsou popsány inkousty na rostlinné bázi.

VITISPHERE/OLIVIER BAZALGE/29. 8. 2024/JS

Osmdesátigramová láhev na víno vyrobená ze 100% recyklovaného lnu

Tuto novinku navrhuje a vyrábí mladá společnost z francouzské Dordogne. Díky své lehkosti má o 50 % nižší uhlíkovou stopu než tradiční skleněná láhev vína. Vinaři si ji již osvojili. Tato lehká láhev má přinést revoluci na trhu. Váží pouhých 81,5 gramů! Její skleněná sestřenice je při stejném objemu desetkrát těžší. To je velká výhoda při dobývání nových exportních trhů.

Tajemství: pevné a lehké materiály, len a ekologické materiály. Pro společnost Green Gen Technologies ji vyrábí jedenáct zaměstnanců, kteří denně vyrobí 700 lahví ze lnu a materiálů z biologických zdrojů. Jsou lehčí než skleněné, ale stejně pevné. Jeden zákazník to komentoval: „Je to pěkné, dobré, moje košile je také ze lnu“.

FRANCE3-REGIONS.FRANCETVINFO.FR/
AMÉRICA LOPEZOVÁ A THOMAS CHOLLET
LUNOT/31. 8. 2024/JS

Láhev typu bag-in-box

Francouzský start-up Green Gen Technologies představil novou láhev na víno ve stylu Bordeaux. Skládá se z kartonového obalu vyrobeného z rostlinných vláken a plastového sáčku uvnitř, a funguje tak jako systém bag-in-box. Láhev váží celkem pouhých 130 gramů a lze ji snadno rozdělit na plastovou a lepenkovou složku a zlikvidovat. Podle výrobce láhev poskytuje dostatečnou ochranu proti světlu a teplotním výkyvům a je údajně nepropustná pro kyslík a oxid uhličitý. Lahve se vyrábějí ve francouzském Bergeracu. Po představení lahve ve francouzských médiích výrobce Green Gen Technologies uvádí, že obdržel žádosti o nákup 1,6 milionu lahví, které budou dodávány od poloviny října. Jedna láhev stojí 70 až 90 centů a za příplatek ji lze personalizovat. V závislosti na preferencích výrobce se vyrábí na korkový nebo šroubovací uzávěr. Start-up, který se již v minulosti dostal na titulní stránky novin s lahvemi vyrobenými z lněných vláken, popisuje nový vývoj jako jedno z řešení s nejnižšími emisemi CO₂ pro obaly na víno.

DER WINZER/16. 9. 2024/JS

Bednářství ve Francii si účtují více, ale prodávají méně

Fédération des tonneliers de France zveřejnila výsledky hospodaření svých 57 členských podniků. V období od 1. dubna 2023 do 31. března 2024 dosáhla bednářství tržeb ve výši 567 milionů eur, což je o 2 % více než v předchozím období. K tomuto zjevnému nárůstu tržeb přispěli především francouzští vinaři (+5 %). Souvisí to s postupným promít-

nutím nárůstu cen spojeného s obtížemi při získávání francouzského dubu od roku 2021. I bednáři snižují své marže, aby omezili náklady, které nesou vinaři, kteří se již tak dostávají do obtíží. Ačkoli se po několika obtížných ročnících (požáry v Kalifornii a Austrálii, dopady narušení přepravy po krizi covid-19 atd.) vrátili v hospodářském roce 2022–2023 na normální úroveň činnosti, letos bednářům objemy klesly o 6 %. Prodalo se pouze 640 600 sudů oproti 684 912 sudům v předchozím roce. Odbyt bednářům ovlivňují také klimatické podmínky. Plíseň révy, nedostatek slunečního svitu a mrazy těžce zasáhly mnoho vinic. Opatrné prognózy pro nadcházející sezónu berou tyto klimatické podmínky v úvahu a naznačují, že se potvrdí pokles zájmu vinařů o sudy zaznamenaný v letošním roce.

Francie má stále největší podíl na trhu jak z hlediska hodnoty (33 %), tak z hlediska objemu (36,5 %). Následují Spojené státy (31 % hodnotově, 28 % objemově), Španělsko (7 % hodnotově, 8 % objemově), Itálie (6 % hodnotově, 6 % objemově) a Austrálie (4,5 % hodnotově, 4 % objemově). Tržby z prodeje velkých nádob činily přes 32,5 milionu EUR (-1,1 %), přičemž se prodalo 2 027 kusů (-8,4 %). Kromě poklesu jejich počtu se letos oproti předchozímu roku snížila i průměrná velikost velkých nádob.

VITISPHERE/MARION BAZIREAUOVÁ/24. 9. 2024/JS

Ukončit krádeže traktorů, pohonných hmot, přípravků na ochranu rostlin a vína...

V regionu Gironde nabízí od srpna technická jednotka pro prevenci škodlivé činnosti (CPTM) návštěvy

zemědělských podniků za účelem provedení bezpečnostní studie. Během návštěvy četníci metodicky analyzují obvod, objem budov a sezónní pohyb vozidel a osob. Cílem je zjistit zranitelnost místa vůči škodlivým činům a následně je odstranit nebo alespoň snížit jejich dopady prostřednictvím technických, lidských a organizačních doporučení.

Aby se vinaři mohli chránit před narušiteli, doporučují jim četníci například instalaci detekčního osvětlení v blízkosti budov nebo umístění objemných bloků, které zabrání přístupu nežádoucích vozidel. Četníci radí po ukončení práce odstranit z traktorů konzoly, palubní počítače, GPS jednotky a antény, zaparkovat je v budovách mimo dohled okolního světa s aktivovanou ochranou a umístit je tak, aby nebylo možné snadno odnést z areálu. K odrazení zlodějí doporučuje technická jednotka prevence kriminality investovat do mechanických systémů proti krádeži a elektronických imobilizérů. Pro usnadnění případného vyšetřování trestné činnosti je ideálním řešením geolokace vozidel a jejich označení kódovaným výrobkem.

Abyste se vyhnuli krádežím pohonných hmot, je nejlepší počkat s tankováním na ráno, vypnout přívod elektrického proudu k čerpadlům a zaparkovat stroje před domem. Vinaři mohou také instalovat poplašné systémy na čerpadla a blokovat trysky. Ve sklepě četníci doporučují používat bezpečné uzávěry a poklopy a instalovat detektory změny hladiny spolu s alarmem. Doporučují také zabalit palety s lahvemi drahých vín do neprůhledné fólie a uložit je na bezpečném místě mimo průchozí chodby.

VITISPHERE/MARION BAZIREAUOVÁ/4. 9. 2024/JS

Regulace trhu

New Zealand Winegrowers představují plán do roku 2050, jehož cílem je snížení emisí o 90 %

New Zealand Winegrowers (NZW) vydali 30. srpna plán pro novozélandské vinařství do roku 2050 (New Zealand Wine Roadmap to Net Zero 2050). NZW si stanovil cíl dosáhnout do roku 2050 nulové čisté produkce vína. Čistá nula zde znamená snížení současných (výchozích) emisí skleníkových plynů z roku 2022 o 90 % do roku 2050 a neutralizaci zbývajících 10 % emisí prostřednictvím dodatečných projektů odstraňujících emise. Změna klimatu je největší dlouhodobou výzvou, které odvětví čelí, ovlivní výběr odrůd révy, stylů vína, vinařských technik a regionů, a co je důležité, i nákupní rozhodnutí zákazníků. Reakce na klimatické změny má zásadní význam pro pověst Nového Zélandu jako producenta vysoce hodnotného, udržitelného vína prémiové kvality.

Plán byl vytvořen díky podpoře EECA (Energy Efficiency & Conservation Authority) a vypracovala jej společnost thinkstep-anz. Identifikuje současnou stopu emisí skleníkových plynů v odvětví a v souladu s cílem odvětví stanovuje, kde se vinařství musí nacházet v letech 2030, 2040 a 2050. Podle NZW nabízí plán vinařům a vinařstvím praktické možnosti inovací, které pomohou odvětví co nejvíce a co nejrychleji snížit emise. Plán na dosažení nulové produkce emisí do roku 2050 je jen jednou ze součástí závazku novozélandského vinařského odvětví k udržitelnosti. Od roku 1995 je Sustainable Winegrowing New Zealand (SWNZ) nezávisle auditovaným certifikačním programem udržitelnosti ve vinařství. Za téměř tři desetiletí si SWNZ získal celosvětovou pověst osvědčených postupů v oblasti udržitelné produkce vína, kterou reprezentuje logo SWNZ na milionech lahví

novozélandského vína vyváženého do celého světa.

Vzhledem k tomu, že spotřebitelé vína stále více požadují větší transparentnost environmentálních referencí, tento další krok novozélandského vinařského odvětví zajistí, že si bude moci i nadále udržet svou výjimečnou pověst lídra v oblasti udržitelné produkce vína, uvedli NZW.

WINETITLES.COM.AU/2. 9. 2024/JS

Stanovisko AREV pro skupinu na vysoké úrovni pro víno

Odvětví vína v Evropské unii je pilířem evropské ekonomiky, který roku 2022 vygeneroval přibližně 130 miliard eur, což odpovídá 0,8 % HDP EU, a poskytuje pracovní místa pro 2,9 milionu lidí. Reforma vinařství z roku 2008 významně přispěla ke zlepšení kvality a konkurenceschopnosti evropských vín, zejména prostřednictvím politiky zeměpisných označení. Tato politika vedla k výraznému nárůstu hodnoty vývozu, která se za posledních dvacet let ztrojnásobila, a upevnila pozici vína jako klíčového produktu v zemědělsko-potravinářském odvětví.

Navzdory těmto úspěchům se evropské vinařství potýká s řadou přetrvávajících problémů. Celosvětová spotřeba vína dosáhla 29letého minima, přičemž od roku 2017 došlo k pozoruhodnému poklesu. Podíl EU na této celosvětové spotřebě klesl z 59 % v roce 2000 na 48 %, přičemž v zemích s tradičně vysokou spotřebou, jako je Francie, Španělsko a Itálie, došlo k výraznému poklesu. Tento pokles je zvláště výrazný u mladších generací, je ovlivněn změnami životního stylu, novými kulturními normami a diskurzem o pocitu viny v souvislosti s účinky alkoholu na zdraví. Tento trend postihl zejména spotřebu červeného vína, zatímco spotřeba bílého, růžového a šumivého vína zaznamenala určitý nárůst, který

však nevyrovnal pokles spotřeby červeného vína.

Ačkoli si EU udržuje dominantní postavení ve světovém vývozu vína, objem tohoto vývozu neustále klesá. Plocha evropských vinic se také snížila, ale produkce zůstává stabilní na úrovni přibližně 160 milionů hektolitřů. Změna klimatu přidává další složitou vrstvu, která má významný dopad na zdraví révy a předvidatelnost produkce.

Tato krizová situace, která se stává spíše strukturální než cyklickou, si žádá nové politiky a reakce. AREV vítá, že Evropská komise vytvořila skupinu na vysoké úrovni pro víno, a doufá, že přispěje k vypracování řešení, která by toto odvětví oživila. AREV by ráda zdůraznila, že bez vinařství by naše území v mnoha evropských regionech nebyla stejná. AREV hájí identitu, práci, bohatství a krajinu evropských vinařských regionů a chce pozitivně přispět k oživení evropského vinařství.

Hospodářská a geopolitická nestabilita

Vinařství je stejně jako ostatní evropská odvětví postiženo rostoucími náklady na suroviny, zvyšující se inflací a cenou peněz. K tomu se přidává geopolitická nestabilita a problémy mezinárodního obchodu, což vytváří nejisté a nestabilní hospodářské prostředí pro výrobců vína. Situaci výrobců vína mohou zlepšit specifické a cílené intervence. Příští reforma SZP je příležitostí ke zjednodušení právních předpisů, zlepšení tržních opatření, posílení programů pojištění úrody a programů stabilizace příjmů a vytvoření politiky mimořádné pomoci v souladu s dostupnými nástroji řízení rizik.

Posílení rozpočtové flexibility a řízení rizik

Je nezbytné posílit rozpočtovou flexibilitu, která členským státům umožní převádět finanční prostředky v případě mimořádné potřeby. Je důležité vytvořit ▶

společnou a soudržnou politiku mimořádné pomoci na podporu výrobců v obtížných obdobích. To zahrnuje vytvoření robustních systémů pojištění úrody a programů stabilizace příjmů, jakož i nástrojů řízení rizik přízpusobených subjektům v odvětví vína, včetně reakce na krizi spojené s uzavřením trhu z geopolitických důvodů.

Skupina na vysoké úrovni pro víno hraje klíčovou roli při definování těchto politik, které musí být začleněny do nové SZP, aby byla zajištěna odolnost a konkurenceschopnost evropského odvětví vína tváří v tvář současným i budoucím výzvám.

Spotřební trendy a marketingové strategie

Abychom mohli čelit poklesu spotřeby vína, je třeba pochopit společenské změny, které tento trend ovlivňují. Zejména mladší generace si osvojují odlišný životní styl, který je často poznamenán představou, že zdraví a pohoda znamenají nižší spotřebu vína. To vedlo ke snížení spotřeby alkoholických nápojů s vysokým obsahem alkoholu, zejména červených vín, která byla častěji konzumována k jídlu. V důsledku toho je nezbytné přeorientovat evropský trh s vínem tak, aby odpovídal těmto novým spotřebitelským trendům.

Propagační politika a přízpusobení se novým preferencím

Propagační politiky EU je třeba posílit, a to nejen s cílem zjednodušit jejich provádění, ale také je rozšířit na domácí trh. Podpora zeměpisných označení a definování nových evropských log, která reagují na nové požadavky spotřebitelů na udržitelnost a méně alkoholické nápoje, může pomoci zvýšit hodnotu evropských vinařských produktů. Vyjednávání nových obchodních dohod může rovněž snížit překážky vstupu na trh a otevřít nové trhy, což umožní evropským vínům získat větší podíl na světovém trhu. Předpisy zaručující kvalitu zeměpisných označení nesmí být přehnané. Určitá míra flexibility a inteligence by měla usnadnit výrobu, aby se zabránilo přílišné rigiditě, která by vinařství stáhla do úpadku.

Vývoj nových produktů

Je nezbytné podporovat vývoj vín, která odpovídají novým preferencím spotřebitelů. To zahrnuje výrobu lehčích vín, jako jsou bílá nebo růžová vína nebo klarety nebo vína bez síry nebo šumivá vína, která se konzumují čer-

stvější, a také nízkoalkoholické nebo bezalkoholové varianty. Tyto produkty mohou evropským vínům nabídnout významnou konkurenční výhodu u mladších generací a spotřebitelů, kteří dbají na své zdraví. V tomto ohledu by mohlo být posíleno Středisko Evropské komise pro sledování trhu s vínem, které by poskytovalo ještě podrobnější analýzu různých částí trhu, což by umožnilo průběžně přízpusobovat nabídku poptávce a hospodářským subjektům lépe řídit a přízpusobovat výrobu.

Vzdělávací a osvětové kampaně

Politiky EU by také měly podporovat vzdělávání spotřebitelů v oblasti umírněné a uvědomělé konzumace vína jako součásti zdravého životního stylu, a ne stigmatizovat jakoukoli formu konzumace. Investice do vzdělávacích kampaní a iniciativ v oblasti vinařské turistiky mohou pomoci zdůraznit kulturní význam vína a znovu spojit spotřebitele s bohatým dědictvím a tradicemi evropského vinařství a jeho území. Tyto iniciativy mohou zahrnovat také vzdělávací programy ve školách a kulturní akce zaměřené na zvýšení povědomí mladších generací o historii a kultuře vína v Evropě.

Inovace a změna klimatu

Výzva přízpusobení se změně klimatu je pro vinařský sektor klíčová. Nedávné sklizně ukázaly zranitelnost evropského vinařství vůči extrémním výkyvům počasí a chorobám rostlin, které jsou čtenější a rozšířenější než v minulosti. Aby bylo možné těmto výzvám čelit, je nezbytné integrovat inovace a výzkum, posílit financování udržitelných vinařských postupů a podporovat účinné zavlažování a integrovanou ochranu proti škůdcům. Vývoj odrůd révy vinné, které jsou odolné vůči změně klimatu a chorobám, by mohl výrazně snížit ekologickou stopu odvětví.

Inovace a nové genomické techniky

Inovace a výzkum mají zásadní význam pro přízpusobení se změnám klimatu a jejich zmírnění. Zvýšené financování výzkumu a vývoje ve vinohradnictví je nezbytné pro výběr a testování nových odrůd révy vinné, které jsou odolné vůči chorobám a změně klimatu. Zásadní roli v tomto procesu mohou hrát nové genomické techniky (NGT), které nabízejí metody pro vytvoření odrůd révy vinné s lepšími vlastnostmi, zvyšují jejich odolnost vůči chorobám a snižují potřebu

pesticidů, přičemž jsou odolnější vůči suchu a výkyvům klimatu.

Přesné vinohradnictví a ekonomika

Zvýšené využívání technologií přesného zemědělství a digitálních monitorovacích systémů může rovněž zlepšit efektivitu a odolnost vinařských provozů. Tyto technologie umožňují přesnější hospodaření se zdroji, optimalizují využívání vody a živin a snižují dopad na životní prostředí. Zavádění těchto technologií musí být prioritou, což vyžaduje investice do zařízení pro sběr dat (polních a satelitních), zpracování dat a rozvoj specializovaného poradenského trhu, jakož i investice do vybavení podniků. Pro maximalizaci přínosů těchto technologií je rovněž nezbytné školení vinařů a šíření osvědčených postupů.

Udržitelnost vinařství

Naším cílem je poukázat na problémy, kterým vinařství Evropské unie čelí navzdory svému hospodářskému významu. Přestože reforma vinařství z roku 2008 zvýšila konkurenceschopnost evropských vín, odvětví čelí poklesu celosvětové spotřeby, zejména červeného vína, úbytku vinic a dopadům klimatických změn. Nestabilní hospodářská a geopolitická situace tyto potíže ještě umocňuje a vyžaduje adaptivní politiky, jako je větší rozpočtová flexibilita, lepší tržní opatření a inovace, které by odpovídaly novým preferencím spotřebitelů.

Závěrem AREV zdůrazňuje význam vinařství pro evropské regiony a vyzývá k ambiciózním politickým opatřením k oživení tohoto odvětví. To zahrnuje přízpusobení se spotřebitelským trendům, vývoj nových produktů, inovace v souvislosti se změnou klimatu a podporu vzdělávání v oblasti umírněné konzumace vína. Posílení technologií a výzkumu ve vinařství je nezbytné pro zajištění odolnosti a konkurenceschopnosti evropského vinařství.

AREV/AYNARD DE CT/3. 9. 2024/JS

AREV: Skupina Evropské komise na vysoké úrovni pro víno

AREV považuje za prioritu spojit budoucnost evropského vinařství s moderností a tradicí a zároveň řešit současnou krizi. Zúčastní se proto „skupiny na vysoké úrovni“ organizované Evropskou komisí, která se bude konat tuto středu 11. září v Bruselu. Zástupci AREV se připojí ▶

k dalším zúčastněným stranám z vinařského odvětví a také k zástupcům členských států a Evropského parlamentu.

AREV, zastupující evropské vinařské regiony, chce znovu potvrdit svůj závazek usilovat o rovnováhu mezi tradicí a inovacemi. Rádi bychom navrhli, aby byl kladen zvláštní důraz na rozvoj digitálních inovací, precizní vinohradnictví a využívání nových genomických technik a zároveň byl podporován udržitelný územní rozvoj. AREV rovněž navrhuje, aby předpisy v oblasti životního prostředí byly vyváženější a že by mohla být více podporována propagace vína, aby se pomohlo zajistit odolnost a konkurenceschopnost odvětví tváří v tvář hospodářským, klimatickým a spotřebitelským výzvám.

Evropské vinařství v současné době čelí řadě významných výzev, které vyžadují okamžitá a rozhodná opatření. Patří mezi ně:

- **Hospodářská a geopolitická nestabilita:** Stejně jako v případě jiných odvětví čelí vinařské odvětví výzvám souvisejícím s rostoucími náklady na suroviny, inflací a výrobními náklady.
- **Vývoj spotřebitelských preferencí a marketingových přístupů:** Jsme svědky výrazného poklesu spotřeby vína, zejména červeného. Částečně je to způsobeno novým chováním spotřebitelů ovlivněným zdravotními sděleními, která mohou neúmyslně stigmatizovat umírněnou konzumaci vína.
- **Inovace a změna klimatu:** Odvětví je stále více vystaveno potenciálnímu dopadu klimatických rizik, jako je sucho a přívalové deště, které mohou mít přímý vliv na produkci a kvalitu produktů. Bylo by prospěšné, aby odvětví zvážilo způsoby, jak se těmto výzvám přizpůsobit, a zajistilo tak své další přežití.
- **Přísnější environmentální požadavky:** Ačkoli jsou cíle Zeleného paktu pro ochranu životního prostředí zásadní, kladou na vinaře značná omezení. V některých případech tyto požadavky vinařům prakticky znemožňují vykonávat jejich práci, což představuje další zátěž pro profesi, která se již tak potýká s problémy.
- **Důsledkem výše uvedených skutečností jsou nižší ceny vína a vyšší výrobní náklady, což vede k cenám pod hranici rentability.**

Na zasedání skupiny na vysoké úrovni bude AREV vyzývat k hloubkové reflexi, která by analyzovala příčiny této krize a navrhla konkrétní řešení k oživení ev-

ropského vinařství. Návrhy, které AREV předloží evropským institucím, zahrnují:

- Vytvoření příští SZP posílením stávajících politik a nástrojů pro řízení rizik s přihlédnutím ke specifickým rysům výrobních systémů, jako jsou například svažitá vinice.
- Podporovat inovace v oblasti nových typů vína a nových forem spotřeby.
- Podporovat úsilí v oblasti precizního vinohradnictví a využívání bezpilotních letounů.
- Rozvíjet a zavádět nové genomické techniky (NGT).
- Realisticky a vyváženě definovat environmentální předpisy, aby byla umožněna větší životaschopná flexibilita vinařského odvětví.
- Podporovat úsilí o podporu tuzemské spotřeby a vývozu vína tím, že bude nabídnuta větší flexibilita a zjednodušený přístup k těmto propagačním programům.

AREV/AYNARD DE CT/10. 9. 2024/JS

AREV: Jednání skupiny Evropské komise na vysoké úrovni pro víno

Dnes, 11. září, se konalo první zasedání skupiny na vysoké úrovni pro budoucnost evropského vinařství, které uspořádala Evropská komise. AREV, zastupovaná Anne Sanderovou, představila své priority pro podporu vinařského sektoru v souladu s nedávno projednaným a schváleným dokumentem. AREV zdůraznila, že je důležité zvýšit rozpočtovou flexibilitu, aby členské státy mohly lépe reagovat na krize, zlepšit nástroje řízení rizik, posílit opatření na propagaci evropských vín a zavést koherentní politiku na podporu vína jako bohaté územní a evropské identity, aniž by bylo demonizováno. Zdůraznila také potřebu rozvíjet udržitelnější výrobní techniky a zásadní význam podpory inovací a digitálního a přesného vinařství. Kromě vystoupení AREV vystoupila řada dalších zúčastněných stran, včetně Copa Cogeca, CEEV, CEVI, Via Campesina, EFOV a IFOAM. Diskuse se týkala široké škály témat, přičemž zvláštní pozornost byla věnována intervenci na trhu, flexibilitě rozpočtu, vytvoření fondu pro sdílení rizik, revizi pojištění, zvýšenému propagačnímu úsilí pro nové i stávající zákazníky a posílení Evropského střediska pro sledování trhu s vínem, které by mělo být skutečným nástrojem pro plánování budoucnosti.

Zatímco Francie navrhla opatření spočívající v klučení vinic v reakci na krizi v některých oblastech, bylo zdůrazněno, že snižování výrobních kapacit nemůže být správnou reakcí na krizi ve spotřebě s rizikem přesunu výroby na jiné kontinenty. AREV podporuje význam práce na přizpůsobení výroby a usnadnění vzniku nových druhů produktů, jako je přírodní víno, víno bez přidané síry, s nízkým obsahem alkoholu, přírodní perlivé víno, a také harmonizaci evropských a amerických předpisů o ekologickém zemědělství.

Evropská komise vyjádřila ochotu navrhnout opatření v rámci nové SZP, která bude předložena až v létě 2025. Příští dvě nebo tři zasedání skupiny na vysoké úrovni, která jsou naplánována na říjen a listopad, se budou konat výhradně za účasti členských států, zatímco na posledním zasedání v prosinci 2024 se opět sejdou všechny zúčastněné strany. Zároveň považujeme za nezbytné, aby se AREV a naši členové na přelomu října a listopadu setkali s Evropskou komisí, aby projednali směřování diskusí a zopakovali své priority pro evropský vinařský sektor.

AREV/AYNARD DE CT/11. 9. 2024/JS

Vliv vína na životní prostředí z pohledu quebeckých a skandinávských monopolů

Société des Alcools du Québec (SAQ) se stala šestým signatářem environmentálního plánu pro monopoly uvádějící na trh alkohol a jediným severoamerickým monopolem, který se připojil k tomuto plánu, iniciovanému v roce 2022 společnostmi Systembolaget (Švédsko), Alko (Finsko), Vinmonopolet (Norsko), Vínbúioin (Island) a Rúsdrekkasøla Landsins (Faerské ostrovy). Aby severské monopoly dosáhly do roku 2030 snížení své uhlíkové stopy o 50 %, což je cílem tohoto akčního plánu, přijímají opatření v celém hodnotovém řetězci. V tomto plánu jsou zahrnuta opatření na snížení používání těžkých skleněných lahví, optimalizaci nízkouhlíkových obalů, používání recyklovaných a recyklovatelných materiálů, odstranění nadbytečných obalů, podporu udržitelných výrobků a technik a zavádění osvědčených postupů na podporu energeticky účinné nízkouhlíkové dopravy.

Společnost SAQ se již několik desetiletí snaží snižovat ekologickou stopu ▶

svých činností. Jako první maloobchodní prodejce v Quebecu stáhl v roce 2009 plastové a papírové tašky na jedno použití a v posledních letech tento quebecký monopolní prodejce zintenzivnil iniciativy s cílem posílit svou environmentální politiku a dosáhnout do roku 2040 nulových emisí skleníkových plynů. Od roku 2012 podporuje používání lehkých skleněných lahví, a to do té míry, že nyní je více než 90 % standardních a speciálních vín v nepřetržitém prodeji za 25 CAD (přibližně 425 Kč) nebo méně uváděno na trh v lehkých skleněných obalech. Dalším krokem je zavedení druhé fáze programu modernizace záloh v březnu 2025, která se bude vedle plastových lahví a vícevrstvého kartonu vztahovat i na skleněné lahve. Od listopadu 2023 podléhají záloze všechny nápoje v plechovkách o objemu od 100 mililitrů do 2 litrů.

Podle SAQ je Mezinárodní plán pro životní prostředí lihových monopolů v souladu s jeho vlastním Akčním plánem udržitelného rozvoje na období 2023–2028 a Strategickým plánem na období 2024–2026, a je tedy v souladu s kontinuitou ambiciózního úsilí, které již zavedli. Konkrétně se SAQ domnívá, že toto spojenectví je přínosem, který umožní mít větší vliv na odvětví a rychleji dosáhnout změn v praxi. Standardizace některých požadavků by mohla vést k rychlejšímu přijetí žádoucích změn. Pro dodavatele monopolů to může znít jako budiček, ale ruku v ruce s tím by mohla jít větší harmonizace požadavků a možná i snížení některých nákladů, které vznikají v důsledku rozdílných povinností. Quebecký monopol má v úmyslu rozšířit nabídku výrobků balených v ekologicky odpovědných obalech (lehké sklo a alternativní ekologické obaly), pokračovat v omezování nadměrného balení, podporovat ekologický design a optimalizovat paletizaci s cílem snížit emise spojené s mezinárodní dopravou. Společnost chce také povzbudit ostatní severoamerické monopoly, aby se připojily k mezinárodnímu plánu ochrany životního prostředí.

VITISPHERE/SHARON NAGELOVÁ/4. 9. 2024/JS

CEEV požaduje investice do budoucnosti, ne podporu na ukončení činnosti

Výbor evropských vinařských společností (CEEV) se zúčastnil jednání s Evropskou komisí o budoucnosti evropské

vinařské politiky. Podle CEEV představil svou strategickou vizi a možná řešení, kterými by odvětví mohlo čelit současným i budoucím výzvám – především klesající spotřebě, rostoucím nákladům a klimatickým změnám. Podpora ze strany EU by se podle CEEV měla zaměřit na posílení konkurenceschopnosti výrobců vína a jejich schopnosti přizpůsobit se poptávce na trhu na jedné straně a jejich odolnosti vůči změně klimatu prostřednictvím adaptačních a zmírňujících opatření na straně druhé.

EU by měla zjednodušit administrativní postupy, zejména v případě marketingových opatření, aby umožnila pružnější vnitrostátní opatření. Měly by být také revidovány předpisy o označování, aby informace o výrobcích mohly být zpřístupněny digitálně, aniž by musely být nutně uvedeny na etiketě. CEEV rovněž požaduje přímočařejší předpisy EU pro obchodování on-line, méně překážek obchodu při dovozu a vývozu a revidovaný právní rámec pro (částečně) odalkoholizované výrobky. EU by také měla definovat obecné zásady udržitelné výroby a komunikace. Poslední bod lze interpretovat jako výzvu k zavedení certifikátu udržitelnosti EU. CEEV je velmi skeptický k dotacím EU, které jsou primárně zaměřeny na snížení produkce, jako jsou dotace na zelenou sklizeň nebo prémie za klučení.

Také Trevírská průmyslová a obchodní komora (IHK) bije na poplach a adresovala prohlášení Spolkovému ministerstvu potravinářství a zemědělství (BMEL). Propagační a reklamní opatření je třeba zjednodušit, aby byly národní propagační programy účinnější a pružnější. Podle IHK je třeba podpořit zejména prodej do třetích zemí, stejně jako na vnitřním trhu EU. V zájmu snížení nákladů na marketing IHK doporučuje harmonizovat předpisy, zjednodušit pravidla a podporovat digitalizaci. Kromě toho musí politika EU uznat víno jako kulturní hodnotu a jasně rozlišovat mezi umírněnou konzumací vína a zneužíváním alkoholu.

WEINWIRTSCHAFT/12. 9. 2024/JS

Evropský obchod s vínem nechce klučení, ale zelenou sklizeň

Zahájení strategické platformy je příležitostí k posouzení shodných a rozdílných bodů mezi jednotlivými aktéry této zásadní debaty. Ve středu 11. září v Bruselu zástupci vinařského sektoru poprvé

vystoupili před osobami s rozhodovací pravomocí z Evropské komise a vnitrostátních správních orgánů, které tvoří skupinu na vysoké úrovni pro vinařskou politiku. Pro první z nich to byla příležitost podělit se o svůj pohled na současnou krizi ve vinařství a předložit své návrhy na její řešení, přičemž skupina na vysoké úrovni má své závěry předložit na začátku roku 2025 s cílem zahájit rychlá opatření k přizpůsobení odvětví a naplánovat příští SZP (2027) a její SOT vínem. Během svých vystoupení jednotlivé vinařské organizace předložily priority pro posílení odvětví, přičemž návrhy se často překrývaly, například označování, které by víno nestigmatizovalo. Evropská konfederace nezávislých vinařů (Confédération Européenne des Vignerons Indépendants, CEVI) vyzvala ke zjednodušení administrativy, podpoře prodeje v Evropě. AREV, zastoupené odstupující poslankyní Evropského parlamentu Anne Sanderovou, obhajovalo inovace, jako jsou drony nebo nové genomické techniky (NTG), a administrativní zjednodušení (například pro prodej vína mezi evropskými zeměmi), ale v tiskové zprávě se vyjádřilo proti politice masivního klučení a obhajovalo nástroje, které umožní přizpůsobit výrobu poptávce a zároveň zabrání přesunu vinařství na jiné kontinenty. Evropský výbor vinařských podniků (Comité Européen des Entreprises du Vin, CEEV) uvedl, že lepší řízení produkčního potenciálu je sice nutné ke zlepšení rovnováhy mezi produkcí a poptávkou, ale že podle názoru tohoto odvětví by zelená sklizeň měla být jediným „nápravným“ opatřením a důrazně nedoporučuje zavedení plošného mechanismu klučení. Pokud mají být na tyto akce přiděleny veřejné prostředky, musí být uplatněny přísné podmínky. Evropská federace vín s původem (EFOW) se vyjadřuje méně jednoznačně a obecněji požaduje tržní opatření na podporu hospodářských subjektů v obtížích, která by byla doprovázena určitými podmínkami.

Ludovic Roux jako viceprezident vinařské skupiny při Copa-Cogeca zdůrazňuje, že všechny organizace v odvětví se předem vzájemně konzultovaly, aby si sdělily své postoje a přišly s ucelenými, dokonce konsensuálními návrhy. Samozřejmě s určitými nuancemi. Skupina pro víno C/C říká, že klučení není dlouhodobým řešením pro řízení vinařství. V době, kdy se na francouzských vinicích projevuje rostoucí neklid z úrody, je naléhavě nutné reagovat na definitivní klučení, o kterém se jedná přímo mezi Francií ▶

a Komisi (s cílem provést ji do 15. října), zatímco dočasné klučení je předmětem jednání skupiny na vysoké úrovni (zájem projeví Francie, Španělsko a Itálie). „Neměli bychom oba systémy stavět proti sobě, nemají stejný význam.“ Zatímco trvalé klučení by bylo nouzovým francouzským nástrojem, dočasné klučení zřejmě směřuje k integraci do SZP. Celým cílem je obnovení ziskovosti. Jakmile se nám to podaří, což je možné, budeme schopni znovu získat ztracený podíl na trhu. Spotřeba vína celosvětově klesá, ale spotřeba alkoholu stále roste. Problém není v alkoholu, ale v přizpůsobení našich vín spotřebitelům. Cognac sice navrhuje vlastní nástroj pro zvýšení ziskovosti prostřednictvím diferencovaných výnosů, to však může být řešením v některých odvětvích, ale nelze ho zopakovat všude, upozorňuje Ludovic Roux. Dalším inovativním návrhem, na kterém se v Occitánii pracuje a který Ludovic Roux přivezl do Bruselu, je likvidace přebytečné produkce vína v případě krize prostřednictvím průmyslového využití (cukry, sirupy, semena atd.), jehož nižší ziskovost by byla kompenzována ze speciálního vzájemného fondu (spravovaného z veřejných peněz a solidárního příspěvku odvětví). V případě nadprodukce je třeba jednat rychle a poslat tyto objemy na trhy, které neznehodnocují trh vínem, vysvětluje vinař z Midi, pro kterého je lepší prodat malý objem produkce za nízkou cenu, aby se zachovala hodnota zbytku, než aby se všechny ceny propadly.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/12. 9. 2024/JS

Francie: 4 000 €/ha na vyklučení 37 500 ha vinic „do konce září“

Klučení přebytečných vinic ve Francii se zintenzivňuje v souvislosti s celostátním zahájením nouzové pomoci. Klučení, které se netrpělivě očekává v období po sklizni 2024, se konečně urychlí. Ze strany ministra zemědělství v demisi a vinařského odvětví se dělá vše pro to, aby do konce září byl v rámci státního rozpočtu ve výši 150 milionů eur zaveden první takzvaný definitivní program klučení, uvedl předseda Rady pro víno France-AgriMer. Notifikace Evropskou komisí musí být o to rychlejší, že použité nouzové prostředky musí být přiděleny do 31. prosince 2024.

Při celkové ceně 150 milionů eur by se nástroj na definitivní vyklučení za 4 000

eur/ha mohl týkat 37 500 ha vinic. To zdaleka nedosahuje 100 000 ha přebytečných vinic, o kterých zástupci vinařského odvětví hovoří již několik měsíců, ale je to více než 15 400 ha potenciálních zájemců o trvalé vyklučení, které byly identifikovány v nedávném průzkumu FranceAgriMer. Průzkum vyvolal mnoho otázek ohledně zájmu vinařů. Podle odborníků je možné se přiblížit k 60 000 ha pro vyklučení. Zatímco v současné době nelze říci, zda bude dostatek peněz nebo zda bude něco chybět na definitivní vyklučení. Zatím nejsou známa přesná kritéria pro tento nástroj.

Zatímco definitivní vyklučení se provádí jako naléhavá záležitost, dočasné klučení má jiný osud a jeho provádění se odkládá. Klučení bude pravděpodobně dvoufázové. Čtyřletý režim odloženého práva na výsadbu za 2 500 Kč/ha je signálem pro mladé lidi, kteří zakládají podnik, a pro ty, kteří investují do klučení, aby mohli přejít ke strategii pozdější výsadby v souladu s trhy. Dočasný nástroj, o který požádaly Francie, Španělsko a Itálie, je konsenzuálnější než nástroj definitivní, Komise tím nezavírá dveře a říká, že se skupinou na vysoké úrovni, která se má poprvé sejít 11. září v Bruselu, lze dosáhnout pokroku. Závěry se očekávají na začátku roku 2025.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/4. 9. 2024/JS

Francie schválila definitivní klučení vinic za 4 000 €/ha

Vinařská krize se chýlí ke konci. Ve středu 18. září bylo Evropské komisi zasláno memorandum francouzských úřadů, v němž se oznamuje, že země použije 120 milionů eur z vlastních zdrojů na vyklučení 30 000 hektarů vinic v rámci pomoci podnikům postiženým ruskou agresí proti Ukrajině. S premií ve výši 4 000 eur/ha se zájemci o vyklučení musí zavázat, že se vzdají práv k výsadbě za vyklučené plochy a nebudou ani žádat o žádná nová povolení k výsadbě během následujících šesti vinařských let: od roku 2024–2025 do roku 2028–2029. Po měsících jednání s Bruselem a vinařským odvětvím „Francie dnes oznámila Komisi definitivní snížení potenciálu pro pěstování révy, které představuje první část reakce na strukturální potíže, s nimiž se vinařské odvětví potýká“, oznámilo tiskové prohlášení ministerstva zemědělství, které zdůraznilo, že „toto opatření

představuje strukturální reakci na krizi trhu způsobenou zejména válkou na Ukrajině a pomůže dlouhodobě vyrovnat a lépe kalibrovat objemy produkce ve vztahu k vývoji spotřeby“. Pokud to Brusel schválí, umožní zavedení systému žádosti o definitivní podporu na klučení ve výši 4 000 EUR/ha do poloviny října. Od slibů ministra zemědělství Marca Fesneaua, který na začátku roku přislíbil 150 milionů eur na klučení, neproběhlo zdaleka vše podle plánu.

Dlouho očekávaná varianta dočasného klučení, která by umožnila restrukturalizaci vinic bez jejich omezení, byla odložena na jednání skupiny na vysoké úrovni, kterou Brusel zahájil letos na podzim a která by měla do zimy předložit návrhy na východisko z krize (krátkodobě i dlouhodobě v rámci budoucí SZP). Definitivní klučení bude provedeno s využitím ukrajinské podpory na odstranění 30 000 ha vinic, na které neexistuje odbyt vína. Klíčovou otázkou je, zda 120 milionů eur, které jsou nyní k dispozici, bude stačit, což zdaleka nedosahuje 100 000 ha přebytečných vinic, o nichž zástupci vinařů hovoří od loňského roku. Ministerstvo uvádí, že výsledky tohoto průzkumu ho vedly ke kalibraci „předběžného rozpočtu ve výši 120 milionů eur“, zatímco se očekávalo 150 milionů eur. Současné politické zmatky ve Francii (demise ministrů 16. července, nový premiér 5. září) způsobily, že diskuse byly provázeny nekonečnými zvraty.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/17. 9. 2024/JS

Začátek konce rousillonských vinic

V regionu Pyrénées-Orientales (P-O) se zástupci vinařského odvětví spojili a žádají o výraznou mimořádnou finanční pomoc výhradně pro svůj departement. Produkce vína trpí neustálým poklesem výnosů v důsledku kumulace sucha. Bez peněz se mnozí domnívají, že letošní ročník bude jejich posledním. Letošní sucho opět způsobilo spoušť a zdá se, že úroda bude menší, očekává se 350 až 380 tisíc hl, ve srovnání s loňskými 430 tis. hl. Průměrný výnos tak vychází 15 až 18 hl/ha, což znamená finanční ztrátu v důsledku těchto nízkých výnosů 2 000 €/ha. Vzhledem k tomu, že v departementu zbývá pouze 17 000 až 18 000 hektarů vinic, oznámili tři zástupci profese výpadek příjmů vinařů v P-O ve výši 45 milionů eur, což vede k tomu, že účty vinařských ▶

podniků jsou v červených číslech. Těchto 45 milionů eur potřebují od nynějška do konce roku, a to jen pro departement P-O. V departementu je téměř polovina vinařů připravena „zavřít svůj podnik“.

Spíše než nové diskuse o vodohospodářských projektech, které nijak nepokročily, nebo o kompenzacích za přírodní znevýhodnění požadují vinaři konkrétní rozpočet pro toto odvětví. Kromě financování klučení, které se vleče, a které vinice ve velkém „vyčistí“, očekávají další peníze, protože vinař, který vyklučí 10 ha a na konci mu zbude jen 2 000 €/ha, co udělá se svými 20 000 EUR? Jen splatí své dluhy a nic mu nezbyde. Také nechtějí, aby se na další podpory vztahovalo pravidlo de minimis, vzhledem k tomu, že měli 4 katastrofální roky po sobě! Částku 4 000 €/ha považují za minimum, ale stejně jako v Bordeaux by měl být region schopn tuto částku doplnit. Musí řádně podpořit všechny, kteří chtějí ukončit svou činnost. Všechna tato sdělení byla na začátku týdne předána prefektovi a zvoleným zástupcům.

VITISPHERE/OLIVIER BAZALGE/21. 9. 2024/JS

Glyfosát, řešení pro zpustlé vinice?

Stačí projet vinicemi v Gironde, abychom viděli hektary pustiny, od vinic, které byly po léta zanedbávány (kvůli nedostatku pracovníků, po odchodu do důchodu nebo nucené správě, vypořádání majetku atd.), až po řady vinic, které byly na jaře ořezány, ale celou sezónu nebyly ošetřeny (protože propásly klíčový termín). A pak jsou tu vinice, které jsou předmětem největšího zla: pozemky čekající na vyklučení, ať už podporované (státní fyto-sanitární plán pro 9 000 hektarů), nebo spontánní (majitel chce snížit výměru vinic), které prošly vegetačním obdobím bez sebemenší údržby a na kterých se dařilo jen houbovým chorobám, které poznamenaly tento ročník. Tyto opuštěné vinice představují skutečný zdravotní problém. Jak dokládá posunutí termínu pro klučení révy ze zdravotních důvodů (z 31. května na 30. června, poté na 31. července 2024 a následně na 30. září 2024), deštivé počasí letošního ročníku 2024 práci s klučením na tisících hektarech neusnadnilo. Zvýšilo však tlak chorob a nelibost vinařů sousedících s opuštěnými pozemky.

Tato otázka je obzvláště citlivá (a zablokovaná rozpuštěním Národního shromáždění). Vinaři žijící v blízkosti těchto

opuštěných pozemků už několik měsíců bojují o odstrašující fixní pokutu pro ty, kteří už dlouho neklučí. K jejich velké lítosti neexistuje žádný zákon, který by je chránil. Navrhují také radikálně zavést devitalizaci pro každého, kdo nechá své vinice ležet ladem. Měli by mít možnost koupit si dostatek glyfosátu na devitalizaci svých vinic, neměly by už mít žádné listy. Podle zkušeností z jižní polokoule je tato technika levná a velmi rychlá, zatímco časově náročnější a nákladnější řešení v podobě ponechání jen kmínků nestačí, protože z nich vyrůstají nové letorosty.

Vzhledem k tomu, že podporované plány klučení pokračují, bude se tento problém vinic čekajících na vyklučení různě dlouhou dobu rozšiřovat. Proto je nezbytné pokročit v systému obhospodářování těchto opuštěných vinic. Jediným nástrojem, který v současné době veřejné orgány používají, je pokuta ve výši 5 000 EUR. Tato právní možnost se však nesetkává s jednomyslným souhlasem, protože může vést k pokutám pro vlastníky, kteří nemají prostředky na jejich zaplacení.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/7. 9. 2024/JS

Toskánské vinice se rozšiřují, příbude 639 hektarů s povolením k výsadbě pro 818 podniků

Toskánské vinařství tvoří více než 12 000 podniků, z nichž každý má v průměru 5 hektarů vinic, se skromným příklonem k družstevnímu modelu (18 % oproti 50 % v celostátním měřítku). Jde o sedmý největší italský region, co se týče produkce vína, a jeho jedinečnost spočívá v tom, že se na svém území může pochlubit 58 uznanými zeměpisnými označeními, z toho 52 CHOP (11 DOCG a 41 DOC) a 6 CHZO, které se týkají téměř celé toskánské plochy vinic. Zatímco v některých částech světa se hovoří o vyklučení vinic, v Toskánsku je cílem jejich rozšíření. Nová povolení pro výsadbou vinic správa regionu udělila 818 společnostem, které o ně požádaly, a umožní jim vysadit celkem 639 hektarů (kvóta přidělená Toskánsku ministerstvem zemědělství, oproti celkovým žádostem o více než 4 877 hektarů), což odpovídá 1 % celé toskánské plochy vinic. Toskáňští vinaři na toto opatření netrpělivě čekali. Závěrem je třeba připomenout, že na povolení nové výsadby se nevztahuje podpora v rámci restrukturalizace a přeměny vinic.

WINENEWS.IT/3. 9. 2024/JS

SAFER s cenou 550 000 eur/ha rozptyluje spekulace s prodejem vinic v Châteauneuf-du-Pape

V srdci Châteauneuf-du-Pape AOC bude 19 hektarů vinic v produkci prodáno mladým lidem, kteří začínají podnikat, nebo místním vinařům, a to díky týmové spolupráci mezi Crédit Agricole Alpes Provence (CAAP) a Sociétés d'aménagement foncier et d'établissement rural de Provence (Safer PACA). Na tiskové konferenci 4. září představila CAAP svou akci usnadňující zřízení nebo zachování místního vlastnictví půdy. Původně se akcionáři skupiny Groupement Foncier Agricole (GFA) založené v roce 1991 rozhodli prodat v roce 2023 celkem 19 hektarů vinic AOC Châteauneuf-du-Pape a 8 hektarů vinic AOC Côtes du Rhône v obci Suze-la-Rousse. Nestává se každý den, aby se 19 hektarů vinic Châteauneuf dostalo na prodej. Jakmile jsme se o tom před rokem CAAP dozvěděla, zahájila spolu se Safer dlouhý proces jednání a konzultací s cílem přesvědčit správce GFA, aby zvážil prodej prostřednictvím Saferu a umožnil místním vinařům vlastnit a provozovat vinice.

CAAP byla vybrána jako jeden ze dvou zástupců pro prodejní transakci, zatímco Safer Paca dostala za úkol spravovat 19+8 ha vinic s cílem přidělit tyto pozemky mladým lidem a místním vinařům. Tyto pozemky probudily choutky velkého počtu národních a především mezinárodních makléřů, kteří chtějí investovat do prestižních pozemků v apelaci. Proto se usilovně pracovalo na tom, aby k tomu nedošlo a aby se zabránilo spekulacím s cenou pozemků v apelaci. Všichni vinaři v apelaci, kteří byli schopni investovat, tak měli možnost požádat (do konce července) o koupi části volných vinic za ceny odhadované na přibližně půl milionu eur za hektar. V apelaci, kde je tlak na půdu velký, je cílem regulovat cenu půdy, aby bylo místním vinařům umožněno půdu získat. Situace tohoto rozsahu, tedy 19 hektarů najednou, je v Châteauneuf výjimečná. Role CAAP v transakci je čistě zprostředkovatelská.

Cena vinic v apelaci Châteauneuf-du-Pape komplikuje proces převodu a dává za pravdu představám, že se vína prodávají sama. Trhy jsou ale napjaté pro všechny a pokles spotřeby červených vín se dotýká i této apelace. Investice ve výši 550 000 eur/ha včetně notářských poplatků je však rentabilní. Při průměrném

výnosu 30 hl/ha se vyrobí přibližně 4 000 lahví/ha. Při ceně 30 €/láhev se investice vrátí po 5 letech. Uvidíme, zda budou kupující ochotni akceptovat tyto ceny i v příštích letech.

VITISPHERE/OLIVIER BAZALGE/6. 9. 2024/JS

Krizová destilace poprvé ve španělské Galicii

Očekává se, že Ribeira Sacra bude první galicijskou vinařskou oblastí, která zahájí krizovou destilaci. Toto opatření povolila na začátku září regionální vláda na žádost místní zemědělské rady. Cílem je odstranit z trhu přebytečné víno, aby se vyprázdnily před sklizní sklepy. Postižení vinaři dostanou finanční podporu výměnou za to, že jejich víno bude destilováno na průmyslový alkohol. Rozhodnutí však ještě musí schválit španělská centrální vláda a Evropská unie. Zpočátku bude na toto opatření uvolněno 500 000 eur, v případě potřeby však může být částka navýšena až na 2,4 milionu eur. Obvyklá cesta prodeje vína velkým společností již není schůdná, protože se samy dostaly do potíží. Například vinařství Regina Viarum, největší v Ribeira Sacra, zrušilo smlouvy s přibližně 400 vinaři. Důvodem je nadměrná nabídka a pokles poptávky po červeném víně, které tvoří 80 % produkce vína v Ribeira Sacra.

Podle malých producentů finanční prostředky navržené vládou (2,4 mil. €) zdaleka nestačí na pokrytí nákladů. Vinařství na strmých svazích a terasách regionu je náročné na práci a nákladné. Kromě toho je třeba na vlastní náklady zajistit dopravu do lihovaru. Na litr vína tak pravděpodobně připadá méně než jedno euro hrubého. Místní svaz zemědělců 6. září protestoval před sídlem regulačního výboru DO Ribeira Sacra a požadoval zvýšení dotací. Obávají se, že současná situace prohloubí současné demografické problémy: průměrnému vinaři v regionu je 65 let a Ribeira Sacra přišla za posledních deset let o téměř 700 hektarů vinic, které byly opuštěny. Vláda si obzvláště přeje zachovat terasovité strmé svahy Ribeira Sacra, protože tamní vinařství hraje klíčovou roli při kandidatuře na zápis do seznamu světového dědictví UNESCO. Vinařská oblast znovu podala žádost na rok 2026. První pokus v roce 2021 neuspěl.

WEINWIRTSCHAFT/19. 9. 2024/JS

Cognac nedemonstruje pro efekt, ale požaduje konkrétní kroky

Vinaři z regionu Charente, kteří spojili síly se svými traktory v úterý 17. 9., nechtějí nové deklarace podpory, ale konkrétní kroky v době, kdy se v Bruselu konají zásadní jednání. Týden před zahájením sklizně hroznů se vinaři z regionu Charente sjeli do subprefektury Cognac. Ulice Cognacu poskytly neobvyklý pohled: traktory vinařů se vydaly na pochod, aby ukončily eskalující obchodní spor mezi EU a Čínou, kdy Brusel uvalil daně na čínské elektromobily, což Peking přimělo uvažovat o antidumpingových clech na evropské brandy (jinými slovy armagnac a koňak). V doprovodu obchodníků, dodavatelů, volených zástupců a zástupců dalších vinařství (zejména Armagnacu a Bordeaux) se stovky vinařů z oblasti Charente sejdou v poledne v subprefektuře Cognac.

Není možné se spokojit s novými prohlášeními o podpoře a empatii. Odvětví Charente požaduje diplomatický postup se změnou arbitráže: aby byly respektovány jeho zájmy a nebyly nadále odepisovány. Demonstrace v Cognacu se koná v předvečer návštěvy ministra obchodu Čínské lidové republiky Wang Wentao v Bruselu. Cílem demonstrantů v Cognacu je zajistit, aby diskuse o elektromobilech nebyly nadřazeny brandy. Je nepředstavitelné, že se 18. září bude v Bruselu jednat pouze o elektromobilech. Musíme zajistit, aby se daně nevztahovaly na koňaky a armaňaky.

Demonstrace 17. září nemá vést ke schůzce s premiérem nebo jeho budoucí vládou, ale k přijetí okamžitých opatření, aby se zabránilo koloběhu daní, který bude obtížné ukončit. Vzhledem k tomu, že na 25. září je naplánováno hlasování Rady ministrů o definitivních clech na čínské elektromobily, požaduje Bureau National Interprofessionnel du Cognac (BNIC) i toto hlasování odložit, aby členské státy měly čas přehodnotit své postoje (Španělsko a Německo svůj postoj změnilo, zatímco Francie si ještě musí zvolit novou vládu). A pokud se nic nezmění, bude tato demonstrace první z mnoha, „odvětví bude houževnaté a mohlo by to trvat dlouho“, varují lidé v Cognacu.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/17. 9.

2024/JS

1 500 demonstrantů za osvobození koňaku od čínských daní

Zástupci odvětví Cognac a Armagnac opustili subprefekturu, aby vládě předali dopis se svými požadavky. Celé odvětví armagnacu a koňaku se sešlo, aby zdůraznilo naléhavost situace, říká Jean-Charles Jobart, generální tajemník prefektury Charente. Dnes ráno byl jmenován zemědělský poradce kanceláře předsedy vlády, který v zásadě souhlasil se schůzkou s mezioborovými organizacemi výrobců armagnacu a koňaku. Termín schůzky však zatím nebyl stanoven. Vysoce postavený úředník dodal: „Dáme najevo, že žádost je naléhavá, protože čas do 25. září, kdy má Evropská rada ministrů jednat o daních na čínská vozidla, se krátí.“ Vinaři sdělili, že pokud nebudou odpovědi v příštích dnech uspokojivé, budou se znovu mobilizovat, a to nejen v Cognacu. Jejich požadavek není o schůzce, ale o tom, aby mohli pokračovat ve své činnosti, aniž by byli zdaněni.

Výzva k demonstraci, kterou před týdnem oznámila Unie výrobců s označením AOC Cognac (UGVC), představuje milník v mobilizaci regionu Charente proti hrozbám sankčních cel v Číně, která jsou součástí širšího obchodního sporu. Čínské vyšetřování dumpingu evropských brandy, které bylo zahájeno 5. ledna 2024, je reakcí Pekingu na postupy Bruselu zaměřené proti čínským elektromobilům. První zvěsti o takovém antidumpingovém šetření se datují ke konci roku 2023, kdy francouzská vláda zaujala tvrdý postoj vůči čínskému automobilovému odvětví. Navzdory výzvám koňaku k diplomacii, aby se konflikt, který je zaměřen především na něj (představuje většinu vývozu brandy do Číny), rozptýlil, zejména během oficiální návštěvy čínského prezidenta ve Francii, byly 29. srpna zveřejněny závěry antidumpingového šetření, které na druhý největší vývozní trh pro koňaky (25 % hodnoty) uvalily odrazující cla (v průměru 34,8 %). To vše mobilizovalo 4 400 vinařů, 120 lihovárníků a 270 obchodníků s koňakem, kteří požadují ukončení obchodního sporu mezi Bruslem a Pekingem. Demonstrace 17. září má za cíl ovlivnit jednání ve dvou termínech: 18. září návštěvu čínského ministra obchodu v Bruselu, kde se bude jednat o automobilovém průmyslu, a 25. září zasedání Evropské rady ministrů, kde se bude jednat o nových daních na elektromobily.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/17. 9.

2024/JS

Německé vinařské svazy jsou pro úpravu předpisů

Od února 2023 se svazy Verband Deutscher Sektkellereien (VDS), Bundesverband Wein und Spirituosen International (BWSI), Bundesverband der Deutschen Weinkellereien (BVW) a Deutscher Rarfeisenverband (DRV) sdružují ve Wein-technischen Verbändeforum, aby koordi-

novaly témata, která se týkají všech čtyř svazů.

Na posledním setkání 27. srpna v Trevíru byla na pořadu jednání témata reformy zeměpisné ochrany EU a odalkoholizovaného vína. Nová regulace označení původu ze strany Evropské unie naplňuje sdružení obavami. Národní právní reforma naléhavě potřebuje „návod k použití“ pro praktickou aplikaci. Téma odalkoholizovaného vína skončilo také požá-

vkem na politiky. Je třeba lepší právní úpravy, která by umožnila větší diferenciaci výrobků na trhu. V úvahu přichází užší označení původu, jak nedávno požadoval Svaz vinařů Rheingau. Podle jejich vlastního vyjádření představují svazy přibližně 80 % objemu německého vína uváděného na trh. Spojení zájmů dává svazům také silný hlas vůči úřadům a politikům.

WEINWIRTSCHAFT/11. 9. 2024/JS